

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 18. szám. Telefonszám: 9-77

ELŐFIZETESI ÁRAK:
Félévre . . . . . 600 lej
Negyedévre . . . . . 320 lej
Egy hónapra . . . . . 110 lej

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETESI ÁRAK:
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

A kormányképes Cuza

Cuza beszámolt az antiszemita ligának fényes parlamenti működéséről és közben csak úgy mellékesen megjegyezte, hogy a zsidókat ki kell űzni az országból. Az antiszemita vezér, aki fiatal korában egy híres plágiummal szerzett magának először nevet, öregségére Catot plagizálja. A sovén római bölcs, aki több, mint kétezer esztendővel ezelőtt az akkori zsidók — a görögök ellen hirdetett Cuza-féle fanatizmussal, de több bölcsességgel pogromot, vénségére, mint valami mániákus, akármiről beszélt, ugyanazzal a mondattal fejezte be a beszédét: Ceteram censeo Carthaginem esse delendam. Egyébként megjegyzem, hogy Karthagot el kell pusztítani. Senki talán nem gyűlölte úgy az idegeneket, mint Cato, aki az akkori közlekedési viszonyok között is hanyathomlok mekkül el Rómából, amikor a görög tudósoknak egy küldöttsége érkezett Itáliába, hogy ne keljen érintkeznie sem a gyűlölt és megvetett idegenekkel.

A végén Cato is rájött arra, hogy szélmalomokkal hadakozik. Élete alkonyán ő maga is megtanult görögül, már réges-régen más problémái voltak, mint a görögök, de azért akármiről szóval, csak úgy mellékesen megjegyezte, hogy Karthagot a földdel egyenlővé kell tenni.

Oh korántsem akarjuk Cuzát Catoval mérni. Csak úgy eszünkbe jutott ez az antik euzista, akinek a gesztusait kopirozza most le késői és elsatnyult utóda. Mert most Cuza is másról beszélt és csak úgy mellékesen jegyezte meg, hogy a zsidókat ki kell űzni az országból és hogy a szabaddömvekek között is rendet kell teremteni.

Cuza néhány hónap óta valóban mindig másról beszél. Mert az antiszemita liga taggyűlése azért ült össze, hogy megpecsételje Jorga és Cuza barátságát. Cuza udvarképes akar lenni és ennek az érdekében rejtette el egyelőre egy mellékmondatban az antiszemita teológiáját. Annak jeléül pedig, hogy román antiszemitizmus doyenje nem tud plágium nélkül megélni, a legjobb bizonyítéka az, hogy az az enyhe párdulás sem egyéni találmány. Nagyhevi német barátjától, a mázolósegédül diktátorjelöltig avanszál Hitler adólistól másolta le ezt a politikát. A nemzeti parasztpárti kormány alatt Jorga még börtönnel fenyegette meg Cuzát arra az esetre, ha majd miniszterelnök lesz belőle. Ugy látszik, maga Jorga se hitte, hogy valaha teljesülhetnek ez a nagy álma, különben egészen biztos, hogy nem tett volna ilyen könnyelmű kijelentéseket. Hiszen mielőtt kormányra került, első dolga volt keblére ölelni egykori ellenfelét, megígérte a korelnöknek, kitüntetés akaszott mellé, egyszóval mindent megígért, hogy a rabbiátus forradalmár jól szíve magát a parlament polgári kérelmében.

Az antiszemita vezér jól is érzi magát abban a barátságos atmoszférában, amellyel Jorga kegye árasztja el és a gyűlölemnek ebben a légkörben mesztendő álmokat sző. Talán elérkezett az ahhoz a lépcsőhöz, amely a magasra vezet. Jó lesz szelidebb hurokat penni és csak úgy mellékesen megjegyezni: a zsidókat egyébként ki kell űzni az országból... (J.)

A Manchester Guardian érdekes intervjua Jorga miniszterelnöktől

A bolsevizmusról, a kapitalizmusról és a sovinizmusról, az egyházzal és az iskolákról nyilatkozott a miniszterelnök

Jorga szerint a bolsevizmus Marx és Dzsingisz Kán keveréke. Meg kell reformálni a kapitalizmust, az egyházat és az iskolát

„A szélső nacionalizmus szelleme lebeg Európa fölött”

Bucuresti-Bukarest, július 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy angol újságírónak az ötlete támadt, hogy intervjut kérjen Jorga miniszterelnöktől. Az újságíró az egyik legelőkelőbb angol lapnak, a Manchester Guardiannak a szerkesztője s azt szeretne volna megtudni lapja részére, hogyan vélekedik Jorga miniszterelnök Románia belpolitikai és pénzügyi helyzetéről. A miniszterelnök azonban mindenről beszélt, csak erről nem és ehelyett ismert egyéni modorával elmondta a maga sajátos véleményét az európai problémákról.

Az angol újságírót frappirozta a miniszterelnök eredetisége és cikkének bevezetőjében megállapítja, hogy Jorga Délkelet-Európa egyik legkiválóbb államférfiúja, nagyszerű történész és politikus, aki exteriörjében Michel Angelohoz hasonlít. Ezután következett az interjú, amelynek főbb részeit itt adjuk.

Franciaország meg van sértve

— Az ország pénzügyi és gazdasági helyzetének elsősorú követelménye, hogy jóviszonyban legyünk szomszédainkkal és a nagyhatalmakkal.

Jorga elmélete a marxizmusról

— Ami orosz szomszédainkat illeti, velük nem tudtuk felvenni a kapcsolatot. A bolsevizmus legnagyobb gyöngyének azt tartom, hogy a marxizmus alapon áll. A marxizmus pedig elhasznált szisztéma, ami nyolcvan esztendővel ezelőtt lehetett jó és új, ma már azonban nem.

— Mi is az a marxizmus? Prouthon, Michel Chevalier és Jean Babbist munkáinak folytatása. Mint történész, analizáltam a bolsevizmus filozófiáját és röjttem arra, hogy nem egyéb, mint Karl Marx,

Francia szövetségeseink keserű szemrehányást tesznek nekünk és hűtlenség-gel vádolnak minket,

azért, mert kereskedelmi konvenciót kötöttünk Németországgal. Nekünk azonban szükségünk volt erre a konvencióra, mert Németország a legjobb kliensünk. Francia ország és a hatalmak nem vásárolnak tőlünk tulságosan sok gabonát.

Jorga történelmi munkái és a magyarokkal való jóviszony

— Igyekezünk a jóviszonyt helyreállítani nyugati szomszédainkkal, a magyarokkal. A magyarok ugyan kritizálták történelmi munkáimnak a magyarságról szóló fejezeteket, ez azonban nem jelenti azt, hogy a közöttünk levő viszony ne javuljon meg.

A magyarok egyrésze még mindig a békeszerződés megváltoztatásáról álmodozik, de ha ezt a gondolatukat revizó alá veszik,

akkor semmi akadály sem lesz annak, hogy velük a legjobb szomszédi viszonyba kerüljünk.

Dzsingisz Khán, vagy Tamerlan különös keveréke.

Az egyetlen dolog, ami még zavarba ejt, az hogy a bolsevizmus vajjon marxista dzsingizkhánizmus, vagy dzsingizkhánista marxizmus.

— A marxizmus, mint mondtam, régi elhasznált szisztéma. Hogy mégis egzisztál, annak az az oka, hogy a mai kapitalizmus éppen olyan elhasznált és öreg, mint a marxizmus. Ami kapitalistáink úgy gon-

dolkoznak, mint őseink 1789-ben, a francia forradalom előtt. Európa sorsa pedig attól függ, hogy mit fog csinálni a modern kapitalizmus. Ha hivatásának magaslatán fog állani s meg fog szabadulni a tarthatatlan régi doktrínáktól, akkor biztosítva van a fejlődés.

Egy ilyen régi doktrína például az arany valuta, amely kiöregedett és hasznavehetetlen már. Új eszméket és új metódusokat kell ki-termelni. Ha erre nem képes a kapitalizmus, akkor beszélhetünk majd a sárge veszedelemlről.

A szélsőséges nacionalizmus veszélye

— Európát teljesen átfogja — folytatta a miniszterelnök — a szélsőséges nacionalizmus, ami nagy veszedelem. Én hiszem, hogy idővel meg lehet oldani a gazdasági problémákat, ennek azonban nagy akadálya a nacionalista izoláltság. Nem látok ebből a veszedelemből csak két kivezető utat: az egyházat és az iskolát. Szükség van komoly vallási reneszánszra. Eddig egyetlen egyház sem harcolt a szélsőséges nacionalizmus ellen, sőt időről-időre még támogatta a sovinizta áramlatot abban, hogy megnövekedjék.

Meg kell reformálni az iskolát

— De nézzük az iskolát. Ha ki akarjuk ragadni a mai nemzedéket a szélsőséges nacionalizmus karjai közül, meg kell reformálnunk az iskolát. Mit ténit a mai iskola? Első Napoleon imádatát, vad jezsuita legendákat és gyűlöletre heccel. Vagyis éppen az ellenkezőjét cselekszi annak, amit tennie kellene.

Reformra van szükség, olyan iskola-reformra, amely a népek köznevelését szolgálja. Az iskola reformja sokkal fontosabb problémája Európának, mint Pán-Európa.

A miniszterelnök végül azokról a gazdasági tervekről beszélt, amelyek az európai közvéleményt foglalkoztatják ezekben a napokban.

Az államot is reformálni kell

— Minaddig, — mondotta —, míg a szélsőséges nacionalizmus szelleme lebeg Európa fölött, ezeknek a terveknek nagyon kevés értékük van. Én azt hiszem, hogy az államot is meg kellene reformálni. Az állam nem legyen lélektelen gép. Az állam mai struktúrája nem produkál életet és elkerülhetetlen lesz az explózió, ha az állam nem fog megváltozni.

Eddig tart az interjú, amelynek egyes részei inkább szellemes glosszák-nak, mint tudományos megállapításoknak tekinthetők. Az újságíró még megjegyzi, hogy belpolitikai kérdésekben a miniszterelnök nagyon zárkózott volt, mindössze annyit mondott, hogy a parlament többsége az őszi szesszióban megíteni fog a napirenden lévő problémákat megoldani. A két legfontosabb probléma pedig a miniszterelnök szerint a közigazgatás leegyszerűsítése és a költségvetési takarékoság megteremtése.

Kedd, 1931. július 28.

Municipiului Cluj

ANUNT

Cluj va da în întreprindere o cale de licitație publică pentru achiziția și sigilatele pezece) ani dela aprobarea hudecării, curățitul și trasa din closetele necanalizate in edifițiile Primăriei și la re unde nu este canalizate. Licitatia se va ținea în sala de dispoziție cuprinsă în legea Contabilității Publice din 3 Septembrie 1931 oriela Comisiunei de Licitatii.

te ofertantii vordepune Președinte al Comisiunei de licitație provizorie în mte garanțate de stat cu 10 lei.

reini (conțițiunile de licitație) în biroul Serviciului de licitație.

Primăria Municipiului Cluj

Municipiului Cluj

1.

BLICATIUNE

municipiului Cluj publică licitația pentru cumpărarea unei mașini accesorii cu tot

și sigilate cu ceară în camera de 5 la sută care va fi adăugată la 10 la sută din suma arnată, ce vor prezenta licitație (Camera 4) în ziua de 10 la sută licitația

accesorii cu tot se va ține în camera 15 zile dela primirea cererilor de comisiune de licitație

reini și condițiunile de licitație în camera 17 a Serviciului Administrativ al Primăriei

pre a fi admisi la licitație producă acte doveditoare de solvență

și a ținea la Primăria Municipiului Cluj în camera 4) în ziua de 10 la sută

Primăria Municipiului Cluj

1.

BLICATIUNE

municipiului Cluj publică licitația pentru cumpărarea unei mașini accesorii cu tot

și sigilate cu ceară în camera de 5 la sută care va fi adăugată la 10 la sută din suma arnată, ce vor prezenta licitație (Camera 4) în ziua de 10 la sută licitația

accesorii cu tot se va ține în camera 15 zile dela primirea cererilor de comisiune de licitație

reini și condițiunile de licitație în camera 17 a Serviciului Administrativ al Primăriei

pre a fi admisi la licitație producă acte doveditoare de solvență

și a ținea la Primăria Municipiului Cluj în camera 4) în ziua de 10 la sută

Primăria Municipiului Cluj

1.

BLICATIUNE

municipiului Cluj publică licitația pentru cumpărarea unei mașini accesorii cu tot

și sigilate cu ceară în camera de 5 la sută care va fi adăugată la 10 la sută din suma arnată, ce vor prezenta licitație (Camera 4) în ziua de 10 la sută licitația

accesorii cu tot se va ține în camera 15 zile dela primirea cererilor de comisiune de licitație

reini și condițiunile de licitație în camera 17 a Serviciului Administrativ al Primăriei

pre a fi admisi la licitație producă acte doveditoare de solvență

și a ținea la Primăria Municipiului Cluj în camera 4) în ziua de 10 la sută

Primăria Municipiului Cluj

1.

BLICATIUNE

municipiului Cluj publică licitația pentru cumpărarea unei mașini accesorii cu tot

și sigilate cu ceară în camera de 5 la sută care va fi adăugată la 10 la sută din suma arnată, ce vor prezenta licitație (Camera 4) în ziua de 10 la sută licitația

accesorii cu tot se va ține în camera 15 zile dela primirea cererilor de comisiune de licitație

reini și condițiunile de licitație în camera 17 a Serviciului Administrativ al Primăriei

pre a fi admisi la licitație producă acte doveditoare de solvență

și a ținea la Primăria Municipiului Cluj în camera 4) în ziua de 10 la sută

Primăria Municipiului Cluj

1.

BLICATIUNE

municipiului Cluj publică licitația pentru cumpărarea unei mașini accesorii cu tot

și sigilate cu ceară în camera de 5 la sută care va fi adăugată la 10 la sută din suma arnată, ce vor prezenta licitație (Camera 4) în ziua de 10 la sută licitația

accesorii cu tot se va ține în camera 15 zile dela primirea cererilor de comisiune de licitație

reini și condițiunile de licitație în camera 17 a Serviciului Administrativ al Primăriei

pre a fi admisi la licitație producă acte doveditoare de solvență

și a ținea la Primăria Municipiului Cluj în camera 4) în ziua de 10 la sută

Primăria Municipiului Cluj

1.

BLICATIUNE

municipiului Cluj publică licitația pentru cumpărarea unei mașini accesorii cu tot

și sigilate cu ceară în camera de 5 la sută care va fi adăugată la 10 la sută din suma arnată, ce vor prezenta licitație (Camera 4) în ziua de 10 la sută licitația

accesorii cu tot se va ține în camera 15 zile dela primirea cererilor de comisiune de licitație

reini și condițiunile de licitație în camera 17 a Serviciului Administrativ al Primăriei

pre a fi admisi la licitație producă acte doveditoare de solvență

și a ținea la Primăria Municipiului Cluj în camera 4) în ziua de 10 la sută

Primăria Municipiului Cluj

1.

BLICATIUNE

A világháboru kitörése ujságcikkek tükrében

Manapság annyi sok-sok könyv jelent meg arról, hogy mi mindent nem tudunk mi a világháboru kitörésekor annak okairól, most a tizenhetedik évforduló alkalmával úgy hiszem, ideje volna már egyszer utána nézni annak, hogy tulajdonképpen mit is tudunk mi szorgalmas ujságolvasók akkor, mikor kénytelen-kelletlen elkészünk egy történelmi idő szemléltetőt. (Hogy ezzel mi tizenhét évig vártunk, azon nem kell csodálkoznunk, harmincnyolc év után csak most formulázta meg a nemrég széteszött zsidó parlament, hogy tulajdonképpen mit akarunk harmincnyolc év után.)

Tehát visszaforgatjuk az idő kerekét s megállunk 1914. június 27-én. Teljes csend mindenfelé az ujságokban. A fiúmei pápát (akor még így hívták a hóhulámot és más nyári kacskákat) csak itt-ott szorította háttérbe egy-egy kisebb esemény. Például Marosvásárhelyen. Itt ugyanis cionista gyűlés volt Beregi és Sipos pesti vezetők jelenlétében, amelyen többek között a főrabbi (családi okokból nem közölhető a neve) cáfolni kénytelen a hazafiatiság vádját a cionistákkal kapcsolatban. (Erre az adott okot, hogy a zsidó nemzeti mozgalom hivatit egy általuk rendezet estélyi alkalmával erős támadások érték. Szolgáljon egy pár ilyen békebeli vád emlékeztetőül a régi jó időkre. „A cionisták atheista iskolák zsidó pénz való felállítására törekednek.” „Kozmopoiták”. „Érthetetlen, hogy egy rabbi részt vegyen egy ily mozgalomban.” — Na de nem azért élünk a harcos cionizmus korában, hogy ez csak egy büntetlenül maradjon. Hamar egy ellennyilatkozat a rabbitól, hogy a cionizmus nem hazafiatiság mozgalom s nem vallásellenes, hanem a zsidókérdés megoldásának keresése. Nyilatkozik a cionista párt egyik vezetője (ma is aktív) és érthetetlennek találja, hogyan lehet kárhözatos dolognak tartani egy ilyen humánus szervezetet, amely az emberiség egy részét igyekszik védeni, midőn másfelől annyi állatvédő egyesület létesítenek. Dühösen folyik a harc. Azonban a vásárhelyi Höfer szerint (akkor ugyan még nem ismerték ezt a fogalmat) halálosan nem volt és sebesülés sem történt.

A pesti lapokban is mély csönd. Jó békebeli cikkekkel. Még a Világnak, a radikális lapjának sincs más mondanivalója, mint az, hogy felelevenítse a „Vatikán és a gázvilágítás” címmel azt, hogy 1844-ben XVI. Gergely pápa azzal tiltotta el Stephens herceg angol mérnöknek, hogy a gázt bevezesse, mert lehetetlen az, hogy a Madonna tiszteletére gyújtott viaszgyertyák fényét elhomályosítsa egy oly fény, mely vakítóbb, mint az áhitat által meggyújtott lámpák. Szerencsére azután IX. Pius pápa megengedi 1852-ben a gáz bevezetését s így mint a Világ megjegyzi, eltűnt az elment az egyház és a világítás között. Szerény kormányparti lapok, ha az ellenzéknek sincs mit írni!

De a sors játékos kedve néha csodálatos! A „Borszem Jankó” vicclap humoristája sem gondolta, midőn június 28-án Mars hadistennel azt mondhatja a hágai békepalota előtt, hogy: „No, itten megállok. Ez nagyszerű szállás egy egész hadilét-számú ezrednek”, hogy a jövő számban már ő fog uszítani egy címlappal, melyen egy honvéd kerget egy szerbet s mely alatt a következő felírás van: „Megbűnhődő szomszéd a multat s a jelent”.

Az ujságolvasó is csak kuriózumképpen olvasta el a véres szerajevói vasárnapon az „Az Est” vezércikkét mely így szölte: „Hősök kerestetnek... jó napidíjjal, kosz és kvártély és mosással egy jóforgalmu háborúra”. (Wied herceg részére kerestek önkénteseket, hogy Durazzót felmentse). S dehogyan is gondolta a gyanutlan olvasó, hogy rövid időn belül ő is belép ebbe a kategóriába. Hogyan is hitte volna, hiszen ebben a számban nyilatkozik Tisza István, hogy ő Magyarország és Oroszország között a legjobb viszony híve. A trónörökösnek pedig a hadgyakorlat utáni egész programját szintén közölte a lap.

De másnap, 29-én már mindenütt külön kiadások jelzik a nagy szenzációt a trónörökös elleni merényletet. Egyszerre mindenütt csak az események minél részletesebb ismertetése. Részvétváratok. Nyilatkozatok. Nyilatkozik Pasic szerb miniszterelnök is, hogy Szerbia idegen a szerajevói merénylettől. De itt-ott már fel-fel bukkan egy-egy hír, mely — legalább is utólag nézve — sejteti azt, hogy még sem olv csöndes minden, mint ahogy az látszik. De még a figyelmesebb olvasónak is haboznia kell, hogy vajjon melyik hír fontosabb: az, mely azt közli, hogy a monarchia erélyesen föllép a szerb izga-

tás ellen, vagy az, mely ugyanannyi sorban arról szól, hogy miért oly kevés a világháború szivar?

Közben-közben érthetetlenül egy-egy olyan értesítés jelenik meg (legalább is az olvasó nem kapja meg az összefüggést) mint például az, hogy Szerbia mondjon le Boszniáról végérvényesen. De ezzel nem is ér rá foglalkozni az olvasó, hiszen nagy dolgok történnek az országban. Fő is Tisza miniszterelnöknek a feje, arról van ugyanis szó, hogy Szegeden a kormány, a zsidó hitközség elnökét akarta jelölni képviselőnek. Lett is nagy zudulás: hogyne, mely lesz Magyarország, ha a legkatolikusabb városában egy izr. lenne a képviselő! Szakadás is lenne, ha Tiszának nem sikerülne azzal, hogy a kormány egyik agját jelölje a kifogásolt vallás helyébe, a pártja kettészakadását megakadályozni. Hiába nem könnyű Tisza helyzete 1914 július havában!

Közben nem sok szó esik a szerajevói merényletről. Hiszen már csaknem egy hónapja s az illeték-vita olyan izgalmas, hogy ugyan ki is venné észre mellette azt a kis híreskét, mely tudtul adja, hogy a fegyvergyár Bulgáriának 80.000 manlichert szállított (Isten a megmondhatója, hogy mire kell a bulgároknak ez a sok fegyver, biztos, megint a törökkel van valami bajuk). A tőzsdé is szilárd, hisz Anglia és Oroszország is interveniáltak a béke érdekében.

1914. július 25. Hirtelen változás. Szerbiának elmegy a jegyzék. Az Est már így vezérelkezik: „Elment a parancs a szerb népek, melyet ha szombat napszálltáig nem teljesítenek, már csak az ágyúikkal kell felelősen.” „Szerbia izolt, a nagy hatalmak mellettünk állanak, nincs más kiútja”. S 26-án még: „Egy francia lap rémlátomásai” címmel közli az Echo de Paris „A világháboru árnyéka” című közleményét, de azért mégis jóak lát közölni egy értekezést „Kivételes intézkedések a háboru esetére”.

Ettől kezdve filmszerűen peregek az események. Ime címszavak kerestül: Szerbia nem teljesíti a feltételeket. Résmbeni mozgósítás. Kivételes intézkedések. Külön kiadás. Készülődés a háborura. A hadimenetrend életbeléptetése. Döntés a fegyver... Néha közbeszól egy-egy diszsonáns hang, például a Világban Bíró Lajos, aki „A kockát elvetettük” vezércikkben kétségbeesetten kiált, ne higgye senkise, hogy Szerbiába könnyedén és felsőbbsséggel be lehet masirozni egy elegáns sétával. De ezeknek az okvetlenkedőknek a sorsa az, amit az Az Est oly plasztikusan vázol a következőkben: Tüntetés Budapest utcáin... Eljen a háboru! — kiáltják mindenfelé. Egy fiatalember, aki minden esetre fölényes akar lenni, gunyosan megjegyzi: Jó, jó, majd ha egy golyót kap a hasába, akkor nem éljenez. Egyelőre azonban csak ő kap a hasába egy ökölcsapást. Ettől aztán elhallgat és tovább megy panasz nélkül és mindenki közösen kiáltja, hogy: Eljen a háboru!...

Másnap megjelenik a híres felhívás: Népeimhez, melyben a király emondja, hogy „Legfőbb vágyam volt, hogy Isten kegyelméből még hátralévő éveimet a béke műveinek szentelhessem... A gondviselés másként határozott... Egy gyűlölettel telt ellenség üzelmekényszerítetek, hogy... kardot ragadjak a monarchiam becsületének védelmére... Min-

dent megfontoltam és megdöntöttem... Bizom a Mindenhatóban, hogy fegyvereimnek adja a győzelmet... “

S a hü állampolgár, ő is bizik, mert bár az élelmiszer már drágul s a háboru nyomorúsága már előreveti árnyékát, de nem kell félni. Hiszen az egyházfők is rendre nyilatkoznak telve biztatással s mint Szmracsányi egri érsek kijelentik, hogy „bár elítélik a gyűlöletből eredő háborut, még sem zárkoznak el a nemzet nyilvános lelkiismeretének kitörése előtt”.

*Jó cipőnek —
Jó cipőpaszta!
Ez a Pyram Paszta!*

De miért is ne bizzon. Mindenfelől biztató hírek. Anglia mellettünk, Japán hátbatámadja Oroszországot. Franciaország forrong. Szerbia öt nap alatt a miénk... S a hü állampolgár olvasó bizott is nem csak öt napig, de öt esztendőig is és csak azután eszmélt rá, hogy mi is történt tulajdonképpen 1914 július havában.
Lövy Miklós (Marosvásárhely).

Egy kínai multimilliomos zsidó kettős temetése

Előbb zsidó szertartással, azután buddhista felesége kívánságára kínai módon is elmentették

Sanghai, július 28. A napokban temették Sanghaiban Aron Hardoon multimilliomost, aki néhány nappal ezelőtt halt meg. Az elhunyt holttestét egy kriptába helyezték, amely az emberbarát hatalmas parkjában fekszik. Szemben a gyermekek palotájával. Aron Hardoon ugyanis nyolcvan gyermeket adoptált és ezek számára birtokán egy külön palotát építtetett. Előbb a zsidó rituálé szerint temették, amikor a szertartásnak vége volt, akkor az elhunyt buddhista özvegye saját vallásának ritusa szerint is megadta a végtisztességet. A buddha szerzetesek ezrei vonultak fel fehér gyászruhban. A nyitott sir előtt felhangzottak a

buddhista sirámok, dobpergés, gong és trambita hangjai között.

Hardoon végrendeletében az általa adoptált gyermekekről bőkezűen gondoskodott. A hagyatékot azonban az adoptált fiúk csak tanulmányaik bevégezése után kapták meg. Gyermekeire egyenként 2—2 milliót hagyatkozott. Hardoon továbbá 50 ezer dolláros alapítványt létesített a biblikán és a Koránok kínai nyelvre való lefordítása. A bibliát Chi-Sho-May híres kínai tudós fordítja, a buddhizmusnak egy legkiválóbb ismerője. A kínai bibliát a hagyatkozó költségén 20 ezer példányban fogják terjeszteni.

Egy temesvári kisleány esete Jorga miniszterelnökkel

A miniszterelnök megtartja az ígérteit, ha figyelmeztetik rá

Timisoara-Temesvár, július 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Amikor a királylátogatás alkalmával Jorga Miklós miniszterelnök is Temesváron járt, mint emlékeztető, a miniszterelnök meglátogatott több temesvári iskolát. Így többek között meglátogatta a Carmen Sylva leányliceumot is. A leányiskola első osztályában több kisleányt hívtak ki felelni és a miniszterelnök különösen egy tizenéves zsidó kisleány feleletével volt meglegedve. A kisleányt Spira Annianak hívják és a Ligeti ut 11. szám alatt lakik. Jorgának akkor annyira megtetszett a kisleány talpraesett felelete, hogy beszélgetni kezdett az okos kisleánnyal, majd pedig megígérte neki, hogy a vizsga után elküldi nyaralni Mangalia fürdőbe és egy szép könyvet is fog neki küldeni.

A kisleány igen boldog volt, a miniszterelnök pedig elutazott. Jöttek a kamari harcok, nem csoda, ha Jorga erről az ígérteiről is megfeledkezett. Spira Annie azonban nem tudta elfe-

lejteni, hogy neki Románia miniszterelnöke miket ígért és nagyon bántotta, hogy róla az események forgatagában csak egy egész egyszerűen megfeledkeztek. Ezért tehát a napokban leült szépen és a következő levelet írta a miniszterelnöknek:

„Mélyen tisztelt Miniszterelnök Ur! Amikor Miniszterelnök Ur Temesváron járt és felkereste a Carmen Sylva leiceumot és annak I. a) osztályát, melynek tanulója vagyok, Iosifnak egy bölcsődalát szavaltam. Miniszterelnök Ur igen meg volt velem elégedve megígérte, hogy amint Bukarestbe érkezik egy szép könyvet fog nekem küldeni és azokivül megígérte, hogy a vizsga után elküld nyaralni. En akkor nagyon boldog voltam és mindenképpen elmeséltem, hogy mit ígért nekem a miniszterelnök Ur. Most azonban ha a könyv felől kérdeznék, mindig elpirlok és igen szégyelem magam, mert Miniszterelnök Ur ugyilátszik megfeledkezett rólam. Éppen ezért kérem drága Miniszterelnök Urat, hogy nagyon büdög tenne, ha egy könyvet küld nekem és még boldogabb tenne, ha a könyvbe dedikációt írna. Az osztály 8.37 osztályzattal végeztem és jutalmat is kaptam, mert a negyedik lettem az osztályban.

Mély tisztelettel Spira Annie Carmen Sylva I. a) oszt. tan. Temesvár Ligeti ut 11.”

A levelet a miniszterelnök csakugyan meg is kapta és azonnal visszaemlékezett Spira Anniera, aki annakidején oly kedvesen szavaltta Iosif bölcsődalát. A miniszterelnök azonnal intézkedett is, amennyiben a levél borítékára a következő utasítást írta kabinetfőnöknek:

„Írjon a mangaliai primárnak, hogy vajjon hol lehetne elhelyezni egy tizenéves kisleányt a miniszterelnök költségére.”

Ugyanakkor dedikációval ellátott könyvet is küldött Spira Annianak, dedikáció a következőképpen hangzott: Spira Annie uránynak. Intelligenciájáért és magatartásáért az iskolától.

Az alírás pedig a következő: „N. Jorga, az iskolák minisztere”

Nem vásári áru

Csak az árak olcsók!

Ilyen árukat, ilyen olcsón soha többé nem vehet. Erről meggyőződhetik, ha megtekintik szenzációs kirakatainkat!

Reklám áraink:

Nagy maradék vásár!

I-a mosható ruhavászon métere 45 lejti!

Gyapjuöltöny szövetek métere 160 lejti!

Egy öltöny szövet teljes hozzávalóval

750 | 950 | 1100 | L.

Szász Odön posztóáruház r.-t.

Cluj-Kolozsvár, Str. Universitáji (Egyetem u.) 3. Telefon 773

A szab

Bucures Uj Kelet tu szor pártjára nácsa tegna ságu gyűlés parlamentert nultak fel. fesszor nyit egyik elhun nak érdemei rendjén a li országban v propaganda szerepeltek.

Cuza pro mertette a p és kijelenti, h és nyal szemben pontot elfogl lasztásokon é lalt. A liga tiók ellen, am tött és amel foglalva feki

— Ennek a — mondotta C szág politikai Cuza beszéd rendre, amely tartottak beszé az üdvözlő táv ták a tagok so kit, a balji pár

A liga szágob

Az ülés vége kommünikét ad bálja a LANC- a parlamentben ezt a politikai ez a politikai parlamenti besz LANC tovább f ját, pártprogr sára és csak az fogja támogatni a párt szempon ja a zsidóknak olvitása és a ro

A nagytanács ság kamatproblé ot pontba foglal berheinek csökke reteléseit.

1. Azonnal szün

2. Vegyék re

3. Adják meg

4. Alapítsanak

5. Létesítsenek

A párt felhivja

nek a problé

A szab

Ezután a szab

LANC, hogy a s

edelmes zsidó s

en elítéli, hogy

olyokban néhány

szemüködik, ak

ezen az uton

nek. Minden kö

kozik a LANC

nk szerezpejone

n követelni fogj

kból, illetőleg ha

sát.

A neamti válas

a nagytanács

Cuza Jorgával való barátsága miatt szordinosabb hurokat penget

„Az antiszemita ligának továbbra is a zsidóknak az országból való eltávolítása a célja”

— állapította meg a cuzista nagytanács, de ugyanakkor barátságosan emlékezett meg a kormányról és hangfogót tett a követeléseire

A szabadkőműves papok és katonatisztek eltávolítását kérik a cuzisták

Bucuresti-Bukarest, július 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Cuza professzor pártjának, a LANC-nak nagytanácsa tegnap tartotta meg nagyfontosságú gyűlését Iasiban, melyre a párt parlamenterei és tagozati elnökei voltak fel. A népes gyűlést Cuza professzor nyitotta meg, aki elébb a LANC egyik elhunyt tagjának, dr. Paulescunak érdemeit méltatta. A gyűlés napirendjén a ligának a megyékben és az országban való megszervezése, a párt propaganda és a neamti választások szerepeltek.

Cuza és a Jorga-kormány

Cuza professzor megnyitójában ismertette a párt parlamenti működését és kijelenti, hogy a pártnak a kormány nyal szemben nem lehetett más álláspontot elfoglalnia, mint aminőt a választásokon és a parlamentben elfoglalt. A liga nem törhet ama koncepciók ellen, amelyek a multban fentartott és amelyek egy memorandumba foglalva fekszenek az uralkodó előtt. — Ennek a kormánynak a sorsától — mondotta Cuza professzor — az ország politikai helyzete függ.

Cuza beszéde után rátérnek a napirendre, amelyen a párt vezérszónokai tartottak beszédeket, majd felolvasták az üdvözlő táviratokat. Ezután kizárták a tagok sorából Vladimir Novalszkit, a balti pártvezetést tagját.

A liga célja a zsidóknak az országból való kiűzése

Az ülés végeztével a pártvezetőség kommunikált adott ki, amelyben aprobálja a LANC-nak politikai működését a parlamentben és megállapítja, hogy ezt a politikai állásfoglalást Cuzának parlamenti beszéde hűen fejezte ki. A LANC tovább fogja folytatni munkáját, pártprogramjának megvalósítására és csak azokat az intézkedéseket fogja támogatni, amelyek egybe esnek a párt szempontjaival, melyeknek célja a zsidóknak az országból való eltávolítása és a román elem megerősítése.

A cuzisták öt pontja

1. A nagytanács ezután a falusi lakosság kamatproblémáival foglalkozott és a pontba foglalja össze a parasztság érdekeinek csökkentésére vonatkozó követeléseit.
2. Azonnal szüntessék meg az erőszakos végrehajtásokat.
3. Vegyék revízió alá az adósságot.
4. Adják meg a kényszeregyezés lehetőségét a parasztnak is.
5. Állapítsanak meg évi részleteket az adósságok kifizetésére és biztosítsák az adósoknak a létminimumot.
6. Létesítsenek állandó jellegű falusi otthonokat.

A párt felhívja a kormány figyelmét ezeknek a problémáknak fontosságára.

A szabadkőművesek — zsidók

Ezután a szabadkőművesség problémájára tért át a gyűlés. Megállapítja a LANC, hogy a szabadkőművesség védelmes zsidó szervezet. A párt minden elítéli, hogy a szabadkőműves pártokban néhány jóhiszemű román is tagozódik, akik azt hiszik, hogy ezeken az uton román érdekeket védenek. Minden körülmények között tiltakozik a LANC az ellen, hogy a szabadkőműves pártokban papok és katonatisztek szerepeljenek és ellenkező esetben követelni fogja azoknak az egyházból, illetőleg hadseregből való kizárását.

A neamti választásokkal kapcsolatban a nagytanács elhatározta, hogy a

neamti részleges választásokon Manea Mihai romani földbirtokost jelöljék. A sajtó kérdésében a nagytanács elhatározta, hogy ennek a kérdésnek különös jelentőséget fog a jövőben tulajdonítani és mindent elkövet a párt sajtóorgánumainak országszerte való minél intenzívebb terjesztésére.

A pártvezetessel kapcsolatban a megyei szervezetekre vonatkozólag is fontos utasításokat küldött a nagytanács, majd egyes szervezeti kérdésekben folytatott tárgyalást.

A Jorga-Cuza barátság utóregzése

A LANC-nak ez a pártvezetőségi ülése érdekes betekintést enged a LANC belügyeibe. Cuzának a kormányval kapcsolatos kijelentései csak meg-

erősítik azt a tény, amely a parlamenti ülészek során is megnyilvánult. Cuza „méréseltebbé” változtatva harcias tenorját, lándzsát tör a Jorga-kormány mellett. Az a kitétel, mely szerint a LANC nem mondhat ellen annak, amit a multban fenntartott, azt jelenti, hogy Cuza a maga politikai szempontjait bizonyos mértékig érvényesülni látja a Jorga-kormány programjában. Ilyen formán nem is okoz meglepetést, hogy Cuza a Jorga-kormány sorsát összeköti az ország sorsával.

Cuza programjából természetesen nem hiányozhatik az a pont, mely szerint a zsidókat ki kell üldözni az országból és már megszokot az a vélemény is, amely a szabadkőművespárhok ellen a legutóbbi időben sürű me-

Orosz terroristák szervezték meg a vonatok elleni merényleteket?

A sziguranca rengeteg letartóztatást foganatosított

Bucuresti-Bukarest, július 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Mai számában megírta az Uj Kelet, hogy vasárnapról hétfőre virradó éjszaka egyszerre négy helyen következett el vasuti merényletek a régi királyságban. A merényletek híre nagy izgalmat keltett Bukarestben annál is inkább, mert lehetetlen volt

nem látni az összefüggést a négy merénylet között. Már az első pillanatban valószínűnek látszott, hogy a merényleteket egyetlen kéz, illetőleg szervezet irányította.

A vasuti merényletek ügyében óriási apparátussal folyik a vizsgálat, amelyet részben a sziguranca, részben

a CFR közegei vezetnek. Együttal minden intézkedés megtörtént a pályatest fokozottabb őrzésére és így remélhető, hogy újabb merényletek megakadályozása sikerülni fog. A sziguranca számos letartóztatást eszközölt és valószínűnek látszik, hogy orosz terroristák irányították a merényleteket.

„Aki ellensége a háborúnak, ellensége az antiszemitizmusnak is”

Az antiszemitizmus elleni liga párizsi központja tiltakozó nagygyűlést rendezett a szaloniki pogromok miatt.

Párizs, július 28. Az elmúlt csütörtökön Párizsban az antiszemitizmus leküzdésére alakult liga nagygyűlést tartott, amelyen több mint nyolcezen vettek részt. A gyűlésen a szaloniki zsidóellenes zavargások miatt tiltakoztak. A nagygyűlésen megjelent Cailleaux volt francia miniszterelnök, Bernadr Lecacke, Rabbi Levi országos főrabbi és számos más kiválóság, köztük a francia kormány tagjai.

Különös mély benyomást keltett Cailleaux volt miniszterelnök beszéde,

aki élesen tiltakozott az olyan jelenségek ellen, amelyek Szalonikiben lezajlottak.

— Ez a város — mondotta — mindig is a türelmesség, a szorgalom és a megbízhatóság városa volt, nem csoda, hiszen a törökök idejében nyolcvan százalékban zsidók laktak. Ezek a zsidók a közlekedési tengeri forgalmat bonyolították le Szaloniki városában és pedig minden állambelinek legteljesebb megelégedésére. A legkorrektebb keres-

kedő még ma is, a szaloniki zsidó és a legmegbízhatóbb iparos, hajós és tisztviselő. Nagyon veszedelmes jelenség a zsidók elleni pogrom. A történelem eddigi tanulságai szerint a háborukat pogromok előzték meg. Aki tehát ellensége a háborúnak, ellensége egyúttal az antiszemitizmusnak is, az emberi ösztönök leghitványabbjának.

Cailleaux beszédét néhány kommunista meg akarta zavarni, ezeket azonban azonnal eltávolították a teremből.

A Zeppelin és a Malygin orosz jégtörő találkozása a sarki vizeken

Pénteken várják vissza Berlinbe a Zeppelint

Berlin, július 28. A friedrichshafeni léghajó-művek rádióállomása tegnap délben egy óraker szikratáviratot kapott a Graf Zeppelin léghajó fedélzetéről. Eckener dr. közölte, hogy a léghajó ez időpontban a Barents tenger felett volt a Novoje Zemlja és a Ferenc József földhöz tartozó Kolgajew sziget közötti tengerrészen, közel a Ferenc József földhöz.

Friedrichshafenből jelentik, hogy az éjszaka folyamán felfogott szikratáviró jelentés szerint a Graf Zeppelin 23 óra 45 perckor elérte a Ferenc József földet.

A moszkvai Tass távirati iroda hajnali jelentése szerint a léghajó körülrepülte az éj folyamán a Ferenc József földet, de még nem lépett összeköttetésbe a Malygin jégtörővel. Az expedíció tudósai megkezdték a tudományos

méréseket. Újabb moszkvai jelentés szerint a Malygin orosz jégtörő gőzös és a Graf Zeppelin kiserélték postájukat.

A léghajó a gőzös közelében a tengerre szállott s így történt a posta kicserélés, majd a Graf Zeppelin újra a magasba emelkedett s folytatta program szerinti utját az arktikus tengeren. A Graf Zeppelint péntekre várják a tempelhofi repülőtérre. Érkezésének időpontját csütörtök éjjel fogják közölni a léghajó fedélzetéről. A léghajó Berlin föltti körözés után először a tempelhofi repülőtérre látogatja meg, majd leszállást végez Staakenben, a repülőtérre, ahol le is rögzítik.

London, július 28. Sir Hubert Wilkins buvárhajója, a Nautilus, kijavítva utra készen áll a plymouthi kikötőben. Wilkins kijelentette, hogy tegnap a

viharos tenger miatt nem indult, de ma nekivág az északi utnak. Üzemanyagot és élelmiszerkészleteket már behajózták a tengeraltjáróba.

Olcsó könyvvásár!

Benamy Sándor: Kajüt	60 lej
Kistemaerckes Váltot elülfogat	66 lej
Cocteau A párizsi fiú	66 lej
Miklós Jenő: Madárka	66 lej
Szilágyi András: Az új pásztor	95 lej
Benoit: Tancosnó	136 lej
Jarno: Börtön	163 lej
Komor: Fischmann S. Utoda	190 lej
Edgar Allan Poe: Artur Gordon Pym	40 lej
Baumann: Job baz elhivatott	136 lej
Wells: A püspök elke	180 lej
Paul Busson: A szegény Dronte élete és halála	136 lej
Sven Lange: Sámson és Delila	11 lej

Kaphatók az Uj Kelet könyvostályában

Szezonvégi elárusítás
alkalmából
nagyon olcsón
vásárolhat

cipőt

a

Farkas Ignácz

cipőáruházban
Cluj-Kolozsvár, (Dermata-palota).

rényletekben fejeződött ki. Végeredményben mégis meg kell állapítani, hogy Cuza ha programjában nem is, de tenorjában érezhetően csendesebb hurokat penget, ami természetesen a Jorgával való baráti kapcsolatokkal magyarázható.

ek —
asztá!
in Paszta!

zzon. Mindenfelől biz-
mellettünk, Japán hát-
szágot. Franciaország
nap alatt a mienk...
ár olvasó bizott is nem
t esztendőig is és csak
hogy mi is történt tu-
július havában.
klos (Marosvásárhely).

os zsidó

elésége kívánsá- ák

k, dobpergés, gong és
között.
rendeletében az általa
kekről bőkezűen gon-
gyatékot azonban az
k tanulmányaik bevég-
k meg. Gyermekreire
milliót hagyatékot.
50 ezer dolláros ala-
biának és a Korán-
re való lefordítása. A
May híres kínai tudós
hizmusnak egy legki-
A kínai bibliát a ha-
rén 20 ezer példányban
ni.

ny esete ökkel

figyelmeztetik rá

ki Románia miniszterel-
rt és nagyon bántotta,
semények forgatagában
egyszerűen megfede-
ehát a napokban leül-
etkező levelet írta a mi-
telt Miniszterelnök Ur
niszterelnök Ur Temes-
elkereste a Carmen Sp-
annak I. a) osztályát
ja vagyok, Iosifnak egy-
valtam. Miniszterelnök
vott velem elégedve
y amint Bukarestbe
könyvet fog nekem kü-
vül megígérte, hogy
küld nyaralni. En akkor
voltam és mindenke-
gy mit ígért nekem M-
r. Most azonban ha-
rdeznek, mindig elpír-
égyelem magam, me-
Ur ugrálszik megfede-
Eppen ezért kérem drág-
Urát, hogy nagyon b-
ha egy könyvet külden-
boldogabbá tenne, ha
kációt írna. Az osztály-
tal végeztem és jutalm-
rt a negyedik lettem
ettel Spira Annie Carm-
szt. tan. Temesvár Lig-
miniszterelnök csakugya-
és azonnal visszaemlé-
aniera, aki annakide-
szavalt Iosif bölcsődal-
nök azonnal intézked-
a levél borítékára a k-
tást írta kabinetfőnök-
angaliria primárnak, hog-
vetne elhelyezni egy tize-
ányt a miniszterelnök
dedikációval ellát-
ldott Spira Annienak.
vetkezőképpen hangzik
e urlánynak. Intellig-
magatartásáért az isko-

pedig a következő:
az iskolák minisztere-

Helyszini riport Ileana főhercegnő és Habsburg Antal főherceg esküvőjéről

Fotoriporterek és filmoperatőrök eldórádója a szinajai hercegi nászon

Amikor a főhercegnő nem tudja, hogy hangosfilmnek beszél. Fotografusok és fotoriporterek tömege lepte el az esküvő napján a királyi kastélyt

Kingsberg, a királyi család fényképésze, jeleskedik...

Szinaja, július 25.

Köröskörül minden csupa mosoly és derű. A ragyogó júliusi eget aranyosszégelyű báránnyal díszítik.

Ileana hercegnő a Peles-kastély északi bejáratának süppedő perzsákkal leterített küszöbén áll. Fehér menyasszonyi ruhában feltűnően szép jelenség. Homlokát aranyszálak között mirtuszkoszoru övezi. Naptól barnított kezét szemé fölé emelve a Buceg csucsától bucsuzik. A hercegnő környezetében mindenki hallja, amint halkán mondja:

— Jó öreg Buceg, most elválnak... Valamit völegénye fülébe sug és eltűnnek a kastély belsejében. Mária királyné kisirt szemekkel halad el az ablak előtt. Megszokott kedvességével üdvözlö a néhány újságíró és fotoriportert, akik száz akadályon keresztül is eljutottak a kastély halljába.

Reggel kilenc óráig kongat a Peles-kastély tornyának órája. Lahovariné asszony, a királyné udvarhölgye átnyújtja a menyasszonynak nyakékát, amelyet előző napon kapott ajándékba a kormánytól. Hatalmas értékű képviselő, briliánsokat keretező platina karkötőjét karjára csatolja és boldogan sóhajt fel:

— Végre készen vagyok.
— Akkor kezdhetjük, fenség, a fényképezést? — fordul a hercegnőhöz Lahovariné asszony.

Utasításokat osztogatnak a fényképészek...

— Ó, hogye, ahogyan akarják — kiált fel nevetve Ileana és az előre elkészített emelvény felé tart. Völegényének pillája se rezdül. Komoly és hallgató ember. Szó nélkül fellép ő is az emelvényre, a mosolygó menyasszony mellé. Mellén a koronarend nagykeresztje díszel.

A fényképezőgépek kattogni kezdenek.
— Fenség, mosolyogjon...
— Talán kissé balra fordíthatná a fejét...

— Ugy! Na és most mosolyogjanak. Az egyik fényképész engedelmet kér, hogy a fátyolt megigazíthassa. Az aranyszálakkal átszőtt több méteres uszályt megilletődve helyezi megfelelőbb pózba. A fényképészek közül a legfürgébb és a leghangosabb Kingsberg, a bukaresti Juliette-müsterem vezetője és a királyi család fényképésze.

— Királyi fenség! Királyi fenség, rám nézzen! Ugy! És most még egyszer! Hop — készen van... Jaj, még egy pillanatig. Megtetszett mozdulni...

A szomszéd szobában a királyi család és a főhercegi vendégek már türelmetlenkednek. Erzsébet görög exkirályné megjelenik az ajtóban és tréfásan szól rá a fényképészekre:

Van még lemezük? Remélem, már elfogyott.

A kegyetlen fényképészek

A jegyepár legalább félórát áll már a követelőző lencsék előtt. Ileana hercegnőt is elhagyja türelme és tekintetével sürgeti a kíméletlen fényképészeket. Ezek azonban annyira lábzan égne, annyira magával ragdta őket a nem mindennapi munka, hogy észre sem veszik az idő haladását. Végre is Swideneck ezredes, a király adjutánsa, felszólítja a fényképészeket, hogy fejezzék be munkájukat. Kingsberg könyörögve áll a menyasszony elé és szinte összetett kezekkel kéri, hogy legalább egyetlen felvételt készítsen a szabadban is. A megvívott hercegnő még gondolkozik, amikor betoppan Dragu, az esküvői ünnepségek sajtófőnöke és jelenti, hogy megérkezett az amerikai Paramount filmoperatőre, aki a parkban szeretne pár felvételt készíteni.

Az ötletes operatőr

A királyi család egy kiugró balkon-szerű szobába jön át. Tréfás megjegyzéseket tesznek a fényképészekre. Az ablakokon át látható, amint egyesek hatalmas apparátusokkal árkon-hokron, virággruppon keresztül törtetnek a menyasszony és a völegény után, akik a filmfelvétel lencséje elé mennek. Ileana hercegnő nem veszi észre, hogy közelében beszélő

mikrófon van felállítva. Az operatőr forgatás közben ártatlan arccal mélyen meghajolva mondja:

— Fenség, sok szerencsét kívánok.
— Köszönöm, uram, nagyon kedves.
— Speak — mondja az operatőr angolul és a hercegnő csak most veszi észre, hogy tulajdonképpen mi történik. Ijedten monja:

— Jaj, nem, nem, nem akarok beszélni. A viszontlátásra, uraim.

Jön a király

Ebben a pillanatban zajos hurrah kiáltások hallatszanak. Egy kanyarulatból előtűnik a fenyvesek között Károly király elegáns Linkoln kocsija. A szomszédos Foisor kastélyból jön a kis Mihály vajda kíséretében, akinek fejlett, kisfiu természetű repülő uniformis feszül. A Peisor bejáratánál most az egész királyi család és a vendégek együtt vannak. Egy király, három királyné, husz herceg és hercegnő. Mihály nagyvajdát Frigyes Hohenzollern

herceg felkapja a levegőbe és megforgatja maga körül. Majd a trónörökös Miklós herceghez közeledik, akit angolul üdvözl. Miklós herceg arcára jut és lehajol Mihályhoz, aki cuppanós csókot nyom nagybátyja arcára.

A királyi család a gépek előtt

A fényképészek és a fotoriporterek kérsére most az egész királyi család félkör alakban foglal helyet az apparátusok előtt. Erzsébet királyné, a király, Mária királyné, majd a menyasszony és végül a völegény szülei. Mögöttük a völegényt fogják közre a többiek. A Hohenzollern herceget, akinek ragyogó ulánus mentéjét kintúntések borítják, most sem hagyja el jókedve. Előkeríti valahonnan a királyi gárda sisakját és fordítva teszi a mitsem sejtő Miklós herceg fejére. Mariora szerb királyné mellett hatalmas mellű ragyog. Magyarázó nagyságu, briliánsokból kirakott óriási sasmadar. Az itt látott királyi ékszeresek közül talán ez a legértékesebb.

Ma lezajlott Maniu királyi kihallgatása

A bukaresti lapok a politikai élet rendes vérkeringésének helyreállítását látják Maniu kihallgatásában

Bucuresti-Bukarest, július 28. (Az Uj Kelet tudósítójától). A politikai életet Maniu királyi kihallgatása egyre intenzívebben foglalkoztatja. A hercegi esküvő után a király kedden délután fél négy órakor kihallgatáson fogadta a volt miniszterelnököt, akinek kihallgatása több, mint egy óráig tartott. A kihallgatás után Maniu Bukarestbe utazott és onnan ma este utazik vissza Badacsonyba.

A kihallgatások közül különösen érdekes Goga Octavian látogatása a királynál. A kihallgatás alatt a király arra kérte a néppárt vezérét, hogy beszélje rá Burileanur, ne adja be keresetét Manoiulescu ellen. Ezzel kapcsolatban az Adeverul úgy értesül, hogy még

a királyi intervenció sem befolyásolja Burileanur, aki ma nyújtja be keresetét a közigazgatási bíróságnál Manoiulescu ellen.

A bukaresti sajtó élénken kommentálja a szinajai eseményeket. Maniu kihallgatása került a politikai diszkussziók középpontjába. A nemzeti paraszt párt visszavonult vezérének ez a kihallgatása fordulópontot jelent az országban pillanatnyilag feldúlt politikai életében. Ezzel a kihallgatással elsimult a feszült ellentét a korona és a nemzeti parasztpárt között. A sorozatos királyi kihallgatások arra mutatnak, hogy a király ismét felvette az összeköttetést a politikai pártokkal és ezzel a politikai élet rendes vérkeringése is helyreállt.

A rendőrség kihallgatta a temesvári konzulátusoknál interveniáló nyugdíjasokat

A katonai nyugdíjasok távirata a királyhoz

Timisoara-Temesvár, július 28. A temesvári nyugdíjasok frontján a helyzet változatlan. A nyugdíjakat, az ígéretek ellenére, még mindig nem fizették ki.

A katonai nyugdíjasok vasárnap gyűlést tartottak, amelyen Rates nyugalmazott ezredes, — valószínűleg felsőbb helyről kapott utasítás alapján, — azt indítványozta, hogy ezután ne vigyék az uccára sérelmeiket és ne rendezzenek demonstrációkat. Ezzel szemben javasolta, küldjenek táviratot a királynak és tőle kérjék a nyugdíjuk kifizetését.

Nagy feltűnést kelt, hogy a rendőr-

ség beidézte a nyugdíjasok vezetőit, akiket kihallgattak a külföldi konzulátusoknál történt intervencióra vonatkozólag. Rates ezredesnek kívül Wiflinger ny. századost hallgatta ki a rendőrség. Mindketten hangoztatták, hogy nem volt előre megbeszélve az, hogy a konzulátusokra mennek, hanem az uccai tüntetés folyamán vetődött fel az ötlet.

Egyébként ez a látogatás nem célzott egyebet, minthogy a külföldi figyelmét a nyugdíjasok sanyaru helyzetére felhívják.

A kihallgatások még folyamatban vannak.

Megmenekül

egy kinos operációtól, ha

HAEDENSAT

használat, amely az ARANYÉRNEK egyetlen biztos ellenszere. Nem reklám, nem ámitás, egyetlen próba meggyőzi Önt arról. Több ezer elismerő levél. Kapható minden gyógyszerárban. Romániai vezérképvislet: ROYAL drogéria M. Rózsa Rt. Cluj.

Hisiavici udvari marsall jelenti az uralkodónak, hogy a fényképészek meg szeretnék kezdeni munkájukat. A király mosolyogva csöndet kér és a gépek kattogni kezdenek.

Megigazítják Ófelsége lábát

Bermann fotoriporter a királyhoz lép és engedelmet kér, hogy a lábát beljebb tolhassa. A király nevetve engedelmeskedik. — A végén úgy fog kinézni, mintha nem is az én lábom volna.

Erzsébet átölelve tartja a kis Mihályt. Az egyik fényképész a trónörökösöt a középre szeretné, de a görög királyné tiltakozik.

— Vagy így, vagy egyáltalán nem.

A fényképészek teljes akcióban vannak, amikor valahonnan előtörtet Kingsberg, a királyi ház fényképésze. Az utból mindenkit félretolva, helyezi el a közepén az apparátust. A királyi család azonnal felismeri és kórusban tréfás gunnyal kiáltja: — Á, Kingsberg, nem jön sohasem zavarba.

A fürge fényképész meghajol, mintha legalább is magas bókot kapott volna.

A fényképészek között ezalatt kis ferdalom tör ki. Fojtott hangon veszekednek egymással. Mindegyik jobb helyre szeretné elhelyezni apparátusát. A király észrevesz valamit. Int az udvari marsallnak: — Ilisievici, az ott távozzék, már tizenöt lemezt csinált. Adjon helyet másnak is.

Ennek az aktusnak is vége. Közben előállanak a négylovas Daumont fogatok. A királyi család visszavonul és bent a kastélyban megkezdődik a polgári esketés.

Hátszegi Ernő.

A „Takarékosság” könyvecske — augusztus 31-ig ingyen sorsjegy!

Aki még eddig nem vásárolta be a szükségleteit a „Takarékosság” könyvecskére, azt nem győzzük eléggé figyelmeztetni arra, hogy minden vásárlási nap elmulasztása július 16-tól augusztus 31-ig a kínálózó szerencsealkalom elmulasztása is egyben. A „Takarékosság” vásárlói bizonyára olvastak már arról az akcióról, amely szerint július 16-tól augusztus 31-ig terjedő időközben egy napot közjegyző előtt kisorsol és ezen a napon vásárolt árúk értékét tagjainak visszaszolgáltatja.

Kétféle módon lehet a szerencsével próbálkozni és pedig: aki házardából természetű és nagyobb összeget akar nyerni, az egy-két napon vásárolja be a szükségleteit, aki megelégszik kisebb, de biztosabb nyereséggel, az egy cselekszik, hogy a fentjelzett időközben lehetőleg minden nap apróbb tételeket vásárol és így egészen bizonyos, hogy azon a napon, amelyet utólag kisorsolnak, vásárolt is valamit.

A „Takarékosság” akciójának napjain a „Takarékosság” cégei is külön olcsósági versenyt rendeznek, hogy így még külön kedvezményekkel is szolgáljanak a közönségnek a vásárlási kedv növelése céljából. Az akció ügyében minden érdeklődésre készséggel nyújt felvilágosítást a „Takarékosság” irodája Calea Regele Ferdinand 7. szám alatt.

TOZSDE

Kolozsvár, július 28. Holland forint 68.40, dollár 169.50, font 818 $\frac{1}{2}$, fr. frank 6.70, lira 8.91, cseh korona 508, peng 29.40, dinár 3, schilling 23.90, svájci frank 33, zloty 19 $\frac{1}{2}$.

Bukarest, július 28. Francia frank 6.60, font sterling 816 $\frac{1}{2}$, dollár 168.50, belga frank 23.52, lira 882, svájci frank 32.50, cseh korona 5, osztrák schilling 23.50, holland forint 68.25.

Mentő csillagok a zsidó éjszakában

Izsák Arnold novellái és elbeszélései. Ára 80 lej. KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

Macdonald

Franciaországban a ban

Berlin, július 28. politikában az új korszakát élji londoni és párizsi Macdonald angol zott Berlinbe, tett német kollós nyilatkozatának a látogatás mégis minden, hogy az angol újabb találkozás politikai lépésre kerülnek háboru óta az ellenséges nagykövetségnek kellett elra annyira mért megtörtént mert olyan szeszítette az

Macdonald mag

Macdonald tatta, hogy ma dokumentum ma Németországban. Az angol tal látják az oleseket, amelyek a gazdasági életben foganatos zetei nem fog metországot b nélkülözhetetlen beriség számá Macdonald — berek kezdték gazdasági hely válság okait módokat fogn megsegítésére. lyozta a franc vábbfolytatása ezekben ki fo ervütmüködé áthatva kell r Bár a pohi udvariassági szövegek me vetkeztetni. szág között a közeledés tör

Az angol-ny nyeit értehet rizsban s bar tikus hangon berlini látog észre nem ve nyos mérték. Amerikának sított barátsá igyekednek a

Szerkesztői

Macdonald és Henderson fontos tárgyalásai Berlinben

Feltűnő melegséggel fogadták Berlinben Macdonald angol miniszterelnököt

Franciaország féltékenységgel figyeli a német-angol barátkozást. Mára várják Berlinben a bankkorlátozások enyhítését

Berlin, július 28. Az európai nagypolitikában az udvariassági látogatások korszakát éljük. Brüning és Curtius londoni és párizsi látogatása után most Macdonald angol miniszterelnök utazott Berlinbe, hogy visszaadja a vizitet német kollégáinak. Bár a hivatalos nyilatkozatok erősen kihangsúlyozták a látogatás udvariassági jellegét, mégis mindenki tisztában van vele, hogy az angol és német államférfiak újabb találkozója alkalmával igen fontos politikai problémák is megtárgyalásra kerülnek. Ez egyébként a világ-háború óta az első eset, hogy egy volt ellenséges nagyhatalom miniszterelnöke Berlinbe látogatott. Tizenhárom évnek kellett eltelnie, amíg az atmoszféra annyira megjavult, hogy ez a látogatás megtörténhetett. A német nép kelletlenül méltányolta ezt az eseményt, mert olyan meleg fogadtatásban részesítette az angol miniszterelnököt,

hogy azt már nyugodtan tüntetésnek is lehet nevezni.

Macdonald tegnap délután negyed 6 órakor érkezett meg a Friedrichstrassei pályaudvaron a német birodalmi fővárosba. A német kormány képviseletében Brüning és Curtius jelentek meg, ott volt továbbá a reggel óta Berlinben tartózkodó Henderson angol külügyminiszter is. A pályaudvar előtt sokezer főnyi tömeg ünnepelte az angol miniszterelnököt.

Macdonald és Henderson Brüning kancellár palotájába hajtottak, akinek berlini tartózkodásuk alatt vendégei. Este 9 órakor Brüning vacsorát adott az angol államférfiak tiszteletére. Amelyen részt vettek a német kormány összes tagjai. Az első pohárköszöntőt a német kancellár mondotta, aki pohárát az angol és német nép barátságára üritette és a végén az angol királyt ültette.

Macdonald: A világ kulturnemzetei nem fogják magára hagyni Németországot bajában

Macdonald válaszában azt hangoztatta, hogy mostani berlini útjuk annak dokumentálása, hogy Anglia bizalma Németország jövője iránt változatlan. Az angol kormányférfiak esodálattal látják azokat a heroikus erőfeszítéseket, amelyeket a birodalmi kormány a gazdasági válság leküzdése érdekében fogantatott. A világ kulturnemzetei nem fogják egyedül hagyni Németországot bajában, mert a német népnekülözhetetlenné vált a civilizált emberiség számára. Most — mondotta Macdonald — nemzetközi bankszakemberek kezdtek tanulmányozni a német gazdasági helyzetet. Fel fogják fedni a válság okait s bizonyára célravezető módokat fognak ajánlani Németország megsegítésére. Macdonald kihangsúlyozta a francia-német tárgyalások továbbfolytatásának fontosságát, mert ezekből ki fog alakulni az európai együttműködés, amelynek szellemétől áthatva kell nevelni az ifjúságot.

Bár a pohárköszöntőknek merőben udvariassági jellegű volt, mégis a felszólalások meleg hangja arra enged következtetni, hogy Anglia és Németország között az utóbbi időben jelentős közeledés történt, amelynek politikai

következményei máris mutatkoznak.

Kétórás tárgyalás a kancellári hivatalban

Macdonald és Henderson ma délelőtt a kancellári hivatalban több, mint kétórás tárgyalást folytattak Brüninggel és Curtius-szal. Délután a tárgyalásokat félbeszakították, mert az angol államférfiak Hindenburg elnökhöz voltak hivatalosak. Az elnöki palotában Macdonald és Henderson rendkívül szíves fogadtatásban részesültek. Az utvonalon, amelyen elhajtottak, mindent melegen ünnepelte őket a berlini nép. Délután Braun porosz miniszterelnök látta vendégül az angol államférfiakat, míg este Sir Horace Rumbold berlini angol nagykövet adott vacsorát Németország vezető államférfia és a Berlinben tartózkodó angol politikusok tiszteletére.

Henderson külügyminiszter kedd este 10 órakor elutazott a német fővárosból. Macdonald után ma egy angol katonai repülőgép érkezett Londonból és ha az időjárás kedvező lesz, úgy az angol miniszterelnök szerdán délelőtt repülőgépen tér vissza hazájába.

Franciaország figyelő állásban

Az angol-német barátkozás eseményeit értehető figyelemmel kísérik Párizsban s bár a francia sajtó szimpatikus hangon emlékezik meg Macdonald berlini látogatásáról, mégis lehetetlen észre nem venni, hogy a franciák bizonyos mértékig idegesek Angliának és Amerikának Németország iránt tanúsított barátságos magatartása miatt és igyekeznek azt a rendelkezésükre álló

eszközökkel ellensúlyozni.

Londonban már tapasztalhatta Franciaország, hogy ugyszólván izoláltan áll szélsőséges politikájával és rendkívül jellemző a helyzetre egy vezető francia diplomatának kijelentése, amely szerint Franciaországnak nem volt más szövetségese a londoni tárgyaláson, mint az arany, de ez is elég volt ahhoz, hogy győzelmesen állja meg a helyét. Franciaország továbbra is bizik abban, hogy nagy pénzügyi fölénye következtében ura marad a helyzetnek és végül is sikerülni fog kicsikarnia a németektől azokat a politikai engedményeket, amelyeket Németország pénzügyi megsegítése ellenében követel. Ezzel a francia taktikával szemben ma már bizonyos, hogy Anglia, Amerika és Németország közös fronton harcolnak és így remélhető, hogy a szeptemberben ismét összeülő nemzetközi konferencián Franciaország mégis kénytelen lesz igényeit jelentős mértékben csökkenteni.

Stimson elutazott Berlinből

Berlinből egyébként tegnap délben

elutazott Stimson amerikai külügyi államtitkár. Érdekes, hogy az amerikai államférfiu nem várta meg Macdonald megérkezését és csak a már reggel odaérkezett Henderson angol külügyminiszterrel folytatott rövid tárgyalást. Stimson elutazása előtt nyilatkozatot adott a sajtó részére, amelyben kijelentette, hogy bizik a német nép jövőjében és reméli, hogy rövidesen helyreáll a külföld bizalma is a német gazdasági élet iránt. Az amerikai külügyi államtitkár Berlinből repülőgépen Amszterdamban

Londonban és Berlinben ismét emelik

Hindenburg elnök tegnap este újabb szükségrendeletet bocsátott ki, amely előírja, hogy minden német állampolgár, akinek 50 ezer márkánál nagyobb összegű külföldi tartozása van, köteles ezt illetékes hivataloknál bejelenteni. Ugyanez a rendelet felhívja a szövetséges államok kormányait, hogy a rendezett fizetési forgalom helyreállítása céljából vegyenek részt a megalakítandó elfogadvány és garanciabankban. A bank 200 millió márkás részvénytökéjének egyötödét a birodalom veszi át, a többit legnagyobb részben a szövetséges államok vállalják magukra.

Szűnőben a francia aranyvásárlások

A német gazdasági élet egyébként a javulás jeleit mutatja. Ma már biztosra ve-

MEGJELENT!

TOLSZTOJ

A 20. SZÁZAD MÉRLEGÉN

doktori tanulmány a liegei egyetem filozófiai fakultásán
Írta: Dr. Stern Ignác

Ára 20 lej

postán küldve 31 lej, mely összeg bélyegben is beküldhető. Megrendelhető a szerzőnél Cluj, Str. Albinei 39 és az Uj Kelet könyvostályában

át Londonba utazott, ahol három-négy napig marad s azután Skóciába megy nyaralni.

szik, hogy szerdára lényegesen enyhíteni fogják a bankok kifizetési korlátozásait. A tőkék további elvonásának megakadályozására a Birodalmi Bank vezetősége ma délben ülést tartott, amelynek határozatait még nem hozták nyilvánosságra. Azt hiszik, hogy a hivatalos bankamatlábát 15 százalékra emelték fel.

Valószínűnek tartják, hogy az Angol Bank tanácsa ugyancsak fel fogja emelni a bankamatlábát e hét csütörtöken tartandó ülésen. A londoni értéktőzsdén egyébként az irányzat ma megszilárdult, mert a francia aranyvásárlások már szűnőben vannak. Nyugtalanágot kelt viszont, hogy Oroszország a londoni tőzsdén jelentékeny buzáteleteket kínált eladásra, a közeljövőben való elszállítás feltételével, ami esetleg a gabonárak újabb esését idézheti elő.

Vasárnap és hétfőn több kommunista letartóztatás történt Kolozsváron

Tihanyi Erzsébet letartóztatása és a Drumul Nou

Cluj-Kolozsvár, július 28. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kolozsvári rendőrség az augusztus elsejére beharangozott kommunista nap előkészületeinek megakadályozására több őrizetbevételt fogantatott. Többek között a rendőrségre szállították Tihanyi Erzsébet, aki a munkássegély titkárnője. A rendőrségtől nyert értesülések szerint Tihanyi Erzsébet működését már régen figyelemmel kísérik.

Ugyanakkor őrizetbe vette a rendőrség Sohn Sándort, az ismert kommunista munkásvezért is. A letartóztatásokkal kapcsolatban érdekes észrevételt fiz a kormány kolozsvári hivatalosa, a

Drumul Nou. A lap jelentőségeltjesen kihangsúlyozza, hogy Tihanyi Erzsébet kolozsvári Tarbut liceumnak volt tanárnője. Az egészen rosszul, sőt rosszindulatúan informált kormánylapot felvilágosíthatjuk, hogy Tihanyi Erzsébet soha nem volt a Tarbut liceum tanárnője. Tihanyi Erzsébet legfőjebb csak nővendéke lehetett a Tarbut liceumnak, melyről minden jólinformált lapnak tudnia kellene, hogy már több, mint 4 éve megszünt.

A két őrizetbevétellel egyidejűleg még több kommunista munkást vettek őrizetbe.

Meghalt Forel Ágoston

A világhírű tudós halálát nemzeti gyásznak tekintik Svájcban

Bern, július 28. Forel Ágoston, a zürichi egyetem volt elmegyógyász-professzora, a világhírű természettudós és a természettudományok népszerűsítője tegnap 83 éves korában meghalt Bern melletti villájában.

Forel Ágoston 1848 szeptember elsején született a svájci Morgesban. Tanulmányait Lausanneban, Zürichben és Münchenben végezte. Eleinte kizárólag az elmegyógyászatnak élt és ezen a téren korszakalkotó teljesítményei voltak. Később azonban érdeklődési köre más irányba is kiterjedt. Az állatvilág megfigyelésével és a zoológiával való tudományos foglalkozásával olyan eredményeket ért el, amelyekre nemcsak a tudomány világ figyelt föl, hanem mindenki, akit a világ progressziója érdekelt. 1879-ben a zürichi elmegyógyintézet igazgatójává nevezték ki, majd egyetemi katedrát kapott és erőteljes

népegészségügyi mozgalmakat indított meg. Ezek között legismertebb volt az alkoholizmus elleni mozgalma, amely nagy elterjedtségét a tudós hatalmas agitálásának és meggyőző iráskészségének köszönheti.

Forel Európa és Amerika minden nagyobb tudományos akadémiajának rendes, vagy tiszteletbeli tagja volt. Halálát Svájcban nemzeti gyásznak tekintik és államköltségen temetik.

— Mexikóban áttértek az ezüstvalutára. Londonból jelentik: Mexikóban áttértek az ezüstvalutára s mindennemű arany-pénzt kivontak a forgalomból. Calles volt köztársasági elnök a mexikói jegybank elnöke lett.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:

szall jelenti az ural-
épészek meg szeret-
kat. A király moso-
s a gépek kattogni

itják Ofelsége lábát
er a királyhoz lép és
a lábát beljebb tol-
ve engedelmeskedik.
og kinézni, mintha
volna.

gyáltalán nem.
jes akcióban vannak,
lőtörtet Kingsberg, a
sze. Az utból minden-
ezi el a középben az
család azonnal fel-
fétás gunnyal kiáltja:
nem jön sohasem

z meghajol, mintha
skót kapott volna.
zött ezalatt kis forra-
t hangon veszekednek
k jobb helyre szeret-
tását. A király észre-
udvari marsallnak:
t távozzék, már tizen-
ljon helyet másnak is.
k is vége. Közben elő-
Daumont fogatok, a
avonul és bent a kas-
k a polgári esketés.

Hátszegi Ernő.

rekosság"
ecske —
tus 31-ig
sorsjegy!

nem vásárolta be a
Takarékosság" köny-
n győzzük eléggé fi-
t, hogy minden vásár-
tása július 16-tól au-
kinálkozó szerencseal-
sa is egyben. A „Tar-
rlói bizonyára olvas-
z akcióról, amely sze-
l augusztus 31-ig ter-
az ezen a napon vásá-
t tagjainak visszaszol-

n lehet a szerencsével
pedig : aki házardabb
nagyobb összeget akar
két napon vásárolja be
aki megelégszik kisebb
pereséggel, az ugy ese-
fentjelzett időközben
nap apróbb tételeket
egészen bizonyos, hogy
amelyet utólag kisorsol-

sság" akciójának nap-
kosság" cégei is külön-
yt rendeznek, hogy így
ezményekkel is szolgál-
égnak a vásárlási ked-
ól. Az akció ügyében
désre készséggel nyujt-
a „Takarékosság" iro-
jele Ferdinand 7. szá-

ZSDE

lius 28. Holland forint
0.50, font 818¹/₂, fr. franc
eseh korona 503, peng
schilling 23.90, svájci

19¹/₂.
us 28. Francia frank 6.6
816¹/₂, dollár 163.50, belg
a 882, svájci frank 32.8
osztrák schilling 23.6
88.25.

ő csillagok
és szakábal

novellái és elbeszélé-
Ára 80 lej
AZ UJ KELET
VOSZTALYABAN

Azzal még nem tette
meg kötelességét, ha
kifizeti előfizetési
hátralékát...

**Szerezzen egy új elő-
fizetőt az Uj Keletnek,**

ha azt akarja, hogy
az erdélyi zsidóság
egyetlen organuma
zavartalanul teljesít-
hesse kötelességét!!

Hitler fotografiája

Weigand von Miltenberg könyve

Az 1931 szeptember 15-re virradó éjszakát sok százezer német polgár rádió mellett töltötte el. Öt perccel adták le a jelentéseket a választások részeredményéről és ötperccel később megadta az arany közélet megfontolt híveit a nemzeti szocialisták váratlan előretörése. Mire hajnalodni kezdett, már mindenki tudta az eredményt: 6,400,000 szavazatot esett Hitler listájára és az uccákon közharcindult meg a Völkischer Beobachter azzal számolva. A tegnapi kiadás csaknem érintetlenül hevert még az újságos pavidonok padlóján — ez a lap nem tartozott a túlzottan népszerű sajtótermékek közé, a győzelem azonban hatalmas arányokban felduzzasztotta a lap olvasóközönségét.

Weigand von Miltenberg nagyon érdekes és nagyon plasztikus könyvet írt legutóbb a nemzeti szocialistáknak annyi cikk után is homályban maradó vezérével. A tanulmány egyik másik fejezetével könnyű volna vitába szállani, de a végső következtetést igazán tömören foglalja össze a szerző: Hitler pályája akkor vett tragikus fordulatot, amikor I. Adolfnak indult és III. Vilmos lett belőle. És az események valóban azt mutatják, hogy ha másvalaki kerül Hitler helyére, az a más valaki következetes elhűsüggel és a megalkuvás merev visszautasításával talán még korszakot is jelenthetett volna az új Németország történetében. Hitler azonban eltévedt a kicsinyes cselszövegek és csatározások szövevényes utvesztőjében és ezzel végzeté beteljesedett. Forradalmárnak indult és politikus lett belőle.

Hogyan kezdődött?

Egy müncheni kurtakocsmasarokszatánál hat altiszt üdögölt estéről-estére. A jó bajor sör kóstolgatása közben sor került a nagy világ dolgainak megbeszélésére és a hat fiatal ember egy napon elhatározta, hogy pártot alakít. Véletlenül vetődött asztalukhoz a hetedik: Adolf Hitler. És öt év múltával ez a hetedik már igybeszél: Kezdetül fogva ezerszer több lebegett szemem előtt, mint hogy miniszter legyem belőlem. A marxizmus megöleje kívántam lenni. Amikor először álltam Wagner sírja mellett, büszkén láttam, hogy az, aki ott pihen, nem engedte síremlékére felválni: Itt nyugszik báró Wagner Richard titkos tanácsos és zeneigazgató ökegvelmessége. Büszke voltam arra, hogy ő is, mint a német történelem sok fényes alakja, nem a címért, hanem a nevet hagyományozta az utókorra. Ugyanígy számomra is nevesítéses volna a miniszterség címe.

A túlzott szerénység már ezidőtájt sem tartozott tehát Hitler erényei közé, pedig önmagáról alkotott jó véleményének — tárgyilagosan tekintve — vannak árnyoldalai is. Így például az, hogy az ifjúságban elmulasztott művelődés hiányát mind máig fel lehet fedezni minden megnyilatkozásában. Bár kétségtelen, hogy igen sokat tanult. A könyvek tömegén rágta magát keresztül, de azért beszédei közben, írásainak olvasása alatt folyton úgy éreztük: aki előttünk áll, sok mindenhez hozzá tud szólni, sokat tud — de mindent csak félig. És nagy baj lenne, ha valaki kizökkenne az előre elkészített gondolatmenetből.

Hitler emlékirataiban szerényen meg-huzódik a nemzeti szocialisták már-már elfelejtett eredeti programja, amely egy csapásra azt is megvilágítja: miért fordul oly feltűnő elhatározottsággal a német katolicizmus a „nácik“ politikája ellen. 1920 február 24-én a müncheni Hofbräuhaus nagytermében 2000 ember jelenlétében ismertették a program huszonöt pontját, amelyből talán nem kár néhányat emlékezetbe idézni: Csak az lehet ezentul állampolgár, aki egyszerűsmind néptárs (nehéz lefordítani a Volksgenosse megjelölést). Volksgenosse viszont csak az, akinek eredeti német vér folyik ereiben, vallásra való tekintet nélkül. Zsidó tehát nem lehet néptárs. Az állam kötelezze magát arra, hogy első-sorban az állampolgárok megélhetéséről fog gondoskodni. Ha az ország egész lakosságának eltartása nehézségbe ütközik, a nem állampolgárokat ki kell utasítani. . . A munkanélküli jövedelmeket meg kell szüntetni, aki nem dolgozik ne is egyék. . . Minden nagyüzem és tröszt azonnal államosítandó. Követeljük a nagy áruházak kommunizálását és kisiparosok között való parcellázását. És így tovább.

Befejezésül pedig — a szokott sablon szerint — a sajtóra kerül a sor: Energetikus harcot követelünk a sajtó által terjesztett tudatos politikai hazugságok

ellen. Minden német nyelven megjelenő ujság és folyóirat csak Volksgenosse munkatársat alkalmazhat. Azok az orgánok, amelyek ezt a parancsot nem tartják be, csak idegen nyelven jelenhetnek meg. (Ez hasonlít ahhoz a követeléshez, amelyet egy azóta letűnt magyarországi antiszemita politikus fogalmazott meg: a liberális újságok ezentul héber címfeljellel jelenjenek meg.)

A levest azonban nem eszik olyan forrón. Elkövetkezik a Kahr-puccs napja és ekkor Hitler az egyik kiskocsmában — fatális véletlen, hogy ennek a mozgalomnak minden fázisánál szerephez jut a söröskancsó — fulmináns beszédet mond: ezennel megalakítjuk az új kormányt. A berlini novemberi gonosztevők kormányát megbukottak nyilvánítjuk. Indítványozom, hogy a velük való végleges leszámolásig az ideiglenes nemzeti kormány belső politikájának irányítását én vegyem kezembe. Ludendorff pedig a hadsereg szervezését.

Általános meglepetés. Most vajjon mi következik? Semmi. Az emelvényen Hitler és Kahr ünnepélyesen kezetszoritának egymással. Hitler forradalma ebben a pillanatban bukik meg.

1924 április 24-én a Kahr-puccsban való részvétel címén Hitlert ötévi várfogságra ítélik. Egy év múlva szabadlábra helyezik. És az egy év alatt az ösgermán hősi mithológiával kacérkodó forradalmár csendes politikussá változik.

Hitler „leszerelésében“ nagy szerepet játszik a kiutasítás folytonos veszélye is. A weimári köztársaságnak nem lett volna szüksége a kicsinyes játékra, amely megtagadta tőle a német állampolgárságot ugyanakkor, amidőn általában véve nem volt nehéz probléma ennek az állampolgárságnak a megszerzése. Ez a sakkhúzás nem igen gyarapította az államhatalom tekintélyét és felesleges glóriát fűzött, a nemzeti szocialista párt vezérének homloka fölé. Az viszont más lapra tartozik, hogy Hitler ezt a helyzeti előnyt nem használta ki. Szinte patológikus a féltel, amellyel az esetleges kiutasítást várja. Nincs veszíteni való időm — mondja egy ízben — már negyvenéves vagyok, hatalomra kell jutnom. Talán Cromwell alakja lebegett szeme előtt, aki 41 éves volt karrierjének ama jelentős állomásán.

Az utolsó fejezet: A nemzeti szocialista munkáspárt vezére, aki annakidején

Lenint megszegyenítő radikalizmussal állítja fel programjának 25 pontját, Kahr után Hugenberghez érkezik. A Krupp-művek volt igazgatója, a hatalmas újságtröszt királya — és Hitler Adolf az új szociális világrend profétája!

Minden nagyüzem és tröszt azonnal kommunizálendő: így hangzott a müncheni program egyik mondata. És néhány hónappal ezelőtt valaki feltette Hitlernek a kérdést: Ha holnap átvenné a hatalmat, mit csinálna a Krupp-művekkel? válasz így hangzott: egyelőre semmit. Nem lehetek olyan elvakult, hogy tönkretegyem a gazdaságú életet. Az állam

csak akkor lépne közbe, ha az üzemek nem igazodnának a nemzet nagy érdekeihez.

A 6,400,000 szavazat elnyerése után üdvözlő táviratot küld Hervéhez, a francia fasiszták öreg vezéréhez. Megnyugtatta őt, hogy — amennyiben uralomra jut — a nemzetközi kötelezettségeket teljesíteni fogja. Táviratában még a Népszövetség áldásos működését is megdicséri. A német bulvárdzajok nagybetűkkel hirdetik: Hitler úgy beszél, mint Stressemann.

Igaz van Weigand von Miltenbergnek: I. Adolf lehetett volna. De csak rosszul sikerült III. Vilmos lett belőle. (k. l.)

A riedi esküdtbírótság tárgyalja Zogu albán király merénylőjének bűnperét

A bíróság helyt adott az államügyész kérelmének

Bécs, július 28. Bécsi lapok jelentése szerint a bécsi bíróság elfogadta dr. Schwartz államügyész javaslatát, melynek értelmében Ahmed Zogu albán király merénylőjének bűnperét nem Bécsben, hanem a tiroli Ried község esküdtbírótsága előtt fogják tárgyalni. Az ügyész azzal indokolta ezt a javaslatát, hogy értesülései szerint Zogu hi-

vei vérbosszu merényletet akartak a tárgyalás alatt elkövetni a merénylő ellen és ezt Riedben könnyebb megakadályozni, mint Bécsben, mert a kis tiroli község hatóságai könnyebben tudják ellenőrizni az idegeneket, mint a nagyforgalmu osztrák főváros rendőrsége.

Tudja Pál mit kapál

A történet két ikertestvéréről szól, akik összetévesztésig hasonlítanak egymáshoz külsejleg, de annál gyökeresebben különböznek belsőleg. Hannemann Péter otthon marad és altatószert gyárt és olyan álmos ember, hogy házasságát is komolyan fenyegeti egyhegedüvirtuóz. Pál ellenben telve energiával és jókedvvel egy svájci nemzetközi hotel ügyeit vezeti. Felbukkan egy gazdag amerikai, gyönyörű leányával, de Pál nagy sajnálatára nem adhat nekik szobát. Az amerikai erre megveszi a hotelt mindenestől s felmondás nélkül elbocsátja Pált.

Pál erre hazamegy, fivérével vigasztalan helyzetben találja s boszorkányos ügyességgel rendbehozza ennek üzletét és házasságát is. Az ikertestvéreknek ezt a történetét humorral és ötlettel teli hangosfilmbohózáttá dolgozta fel az Ufa-gyár. A játék során persze Péter is, Pál is megkapja a maga szerelmét, a közönség pedig az esztendő egyik legmulatságosabb, legkedvesebb, telivér zenés bohózatához jut.

A filmet csütörtökön kezdi vetíteni a Szinkör Mozgó.

Élénk tempóban folynak a román-magyar kereskedelmi tárgyalások

Bucuresti-Bukarest, július 28. Néhány napi szünet után Szinajában ma folytatták a román-magyar kereskedelmi tárgyalásokat, melyeket román részről most már Popescu Cezar miniszteri vezérgaz-

gató vezet. A tárgyalások jelen stádiumában két vitás kérdés van. Az egyik a magyar kormány által a tűzfára kivetett 50 pengő vámlétek, amely Romániának magyarországi tűzifakivitellel nagyon megnehezíti, a másik pedig a romániai élőállatok tranzitállításának megengedése nem csak a szomszédos államokban, hanem más országokban is.

A kereskedelmi és iparkamarák szövetségének tanácsstermében tegnap megalakult a bukaresti román-magyar kereskedelmi kamara.

Az alakuló gyűlést C. Osiceanu, a kamarák szövetségének elnöke vezette le és azon több erdélyi és bánági kisebbségi gazdasági faktor is résztvett.

Az előkészítő bizottság jelentése után megalakult a román-magyar kamara első tisztikara. Elnök: Bibescu Valentin, alelnök: mint az ipari szekció vezetője, Nicu Teodorescu, a kereskedelminél Sebestyén József dr. (Kolozsvár), a mezőgazdasági szekciónál pedig D. Burilleanu.

Osiceanu elnök bejelentette, hogy Budapestben a magyar-román kamara július 29-én fogja megtartani alakuló ülését. mjd annak a reményének adott kifejezést, hogy a kamarák, amelyek rövidesen megkezdik gyakorlati működésüket, fontos missziót fognak betölteni a két ország gazdasági kapcsolatában. A kamara első vezetősége táviratilag üdvözölte a magyar kereskedelmi kormányt és a budapesti kereskedelmi kamarát.

— Uj buvárharang, amellyel ezer méter mélyre lehet ereszkedni. Londonból jelentik: Amerikai technikai laboratóriumban olyan buvárharang készült el, amellyel ezer méter mélységbe lehet aláereszkedni a tengermélybe.

— Edison végleg visszavonul a munkától. Londonból jelentik: Edison orvosi rendeletre végkép visszavonul eddigi tevékenységi körétől s nem jár be többet west-orangi laboratóriumába. A világhírű feltaláló 84 éves és rászolgált a pihenésre.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

ISMÉT ITT A NAGY LEHETŐSÉG!

Százért egy milliót!

Az erdélyi zsidó kórházgyesületek belügyminiszteri engedély alapján megrendezik a

második zsidó kórház-sorsjátékot!

E sorsjáték nyereménytervezete oly reálisan van megalkotva, hogy minden egyes sorsjegyvásárlónak komoly esélyei vannak a nyeresésre. Közel 2000 nyeremény 2,700,000.— lej értékben.

Főnyeremény

1.000.000 lej

Az összes nyereményeket az Erdélyi Bank és Takarékpénztár R. T. garantálja és fizeti ki azonnal készpénzben.

Egy sorsjegy ára 100 lej

Kapható minden jobb bankban, üzletben, trafikban, stb.

Vegyen Zsidó Kórház sorsjegyet!!!

Lévelbeli megrendeléseket elfogad:

Az Erdélyi Zsidó Kórházgyesületek Központi Sorsjátékintézsége,

Cluj,

Piața Unirii No. 20.

H
UJ KELET
bánsági
Főszekes
Felelős sze
Bukan
Hátszeg E
Ölkkeink utál
megjelöl

— Zivataros
ról jelentik: A
járásprognózis
gati szelekkel,
lönösen nyugat
taros esők vár
pesten ma délb

— Venizelos
karestben talá
rállal. Bukare
görög miniszte
be vette, hogy
látogatást ten
származó hírek
elnök augusztu
a román fővár
körülmény ad
hogy Venizelos
rint találkozni
kodó György sz
kozásnak nagy
donítanak.

— Németorsz
tes dohányt ter
tik: Kevesen t
nak is van nem
termelése. Bade
dohánytermelés
lés tudományos
a Karlsruhe me
tött „Tabakfors
zik, igen eredm
nek most sikertü
tatott hosszas
nikotinmentes
A drezdai Köz
nyert tudósítás
mint négy évig
ezernél több nő
lapitást nyert, h
fiatal növények
és csak a levelek
árnyosan növek
A legfelsőbb, te
mazzák a legtöbb
mesztés után sik
ni, amelyek zöld
tartalmaznak ke
folyamat során s
belőlük. Leglény
hánvkutató inté
kísérleteinek azo
mentes dohány
sem különbözik
vénytől.

— A kolozsvá
egvlet és a WIZ
fél 6 órakor a Z
ut) táncos fagy
re ezuton hivia
meghívók nem h

— Magyarors
cserekész-világ
tik A legközele
1933 augusztus
országban lesz.

— Ujra elsúly
járó. Londonból
hajóhad újabb
Rövid időn belül
súlyedt orsz te

— Nanking és
miatt megszak
Londonból jelen
között az áradá
összeköttetés m
forgalmát kizár
le. Az egész tart
ulás fenyegeti.

— Gáz a villa
jelentik: Newyo
nában gázkivég
büntetés végreh
latban volt villa

— Rotterdam
ból jelentik: A
Rotterdam kikö
kontinensen. A
sulya 8.8 millió
hamburgi kiköt
4.85 millió tonn

— Nemzetköz
mára, a román
35 lejre szállito
ha az otartózkod
hónapot.

HIREK

AJ UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánátsági zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jami Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszeg Ernő, Str. Cobălcescu 54
 Olkóink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Zivataros esők várhatók. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint megélnék a nyugati szelekkel, hőmérsékletesökkenés, különösen nyugaton erősebb borulás és zivataros esők várhatók. A hőmérséklet Budapesten ma délelőtt 33 fok Celsius.

— Venizelosz görög miniszterelnök Bukarestben találkozni fog György exkirállyal. Bukarestből jelentik: Venizelosz görög miniszterelnök már régebben terve vette, hogy Bukarestbe jön barátságos látogatást tenni. Külpolitikai körökből származó hírek szerint a görög miniszterelnök augusztus hónap közepén látogat el a román fővárosba. A látogatásnak az a körülmény ad különösebb fontosságot, hogy Venizelosz minden valószínűség szerint találkozni fog a Bukarestben tartózkodó György száműzött királlyal. A találkozásnak nagy politikai fontosságot tulajdonítanak.

— Németországban sikerült nikotinmentes dohányt termeszteni. Drezdából jelentik: Kevesen tudják, hogy Németországban is van nem is jelentéktelen dohánytermelés. Baden és a Pfalz-vidék a német dohánytermelés központja. A dohánytermelés tudományos alapon való fejlesztésével a Karlsruhe mellett Forchheimben felállított „Tabakforschungsinstitut“ foglalkozik, igen eredményesen. Ennek az intézetnek most sikerült több éven keresztül folytatott hosszúságú kísérletezés után teljesen nikotinmentes dohányfajtát termeszteni. A drezdai Középeurópai Intézet által nyert tudósítás szerint a kísérletek több, mint négy évig tartottak és azokat 100 ezernél több növényen folytatták. Megállapítást nyert, hogy a dohánymagvak és a fiatal növények teljesen nikotinmentesek és csak a levelek fokozatos fejlődésével arányosan növekszik a nikotintartalom is. A legfelsőbb, teljesen érett levelek tartalmaznak a legtöbb nikotint. Rendszeres termesztés után sikerült olyan leveleket nyerni, amelyek zöld állapotukban ugyan még tartalmaznak kevés nikotint, a szárítási folyamat során azonban eltűnik a nikotin belőlük. Leglényegesebb eredménye a dohánykutató intézet megfigyeléseinek és kísérleteinek azonban az, hogy a nikotinmentes dohány külsőre és izre semmiben sem különbözik a nikotintartalmú növénytől.

— A kolozsvári Jótékony Izraelita Nőegylet és a WIZO augusztus 2-án délután fél 6 órakor a Zajzen-kertben (Monostori ut) táncos foglalt-délutánt rendez, amelyre ezúton hívja meg a közönséget. Külön meghívók nem bocsátotnak ki.

— Magyarországon lesz a legközelebbi cserkész-világiambore. Budapestről jelentik: A legközelebbi cserkész-világiambore 1933 augusztus 1—15. között Magyarországon lesz.

— Újra elsüllyedt egy orosz tengeralattjáró. Londonból jelentik, hogy a szovjet-hajóhad újabb buvárnászádja súlyos el. Rövid időn belül ez már a harmadik elsüllyedt orosz tengeralattjáró.

— Nanking és Sanghai között az áradás miatt megszakadt a vasúti összeköttetés. Londonból jelentik: Nanking és Sanghai között az áradás következtében a vasúti összeköttetés megszakadt. A két város forgalmát kizárólag hajóuton bonyolítják le. Az egész tartomány rizstermesztését pusztulás fenyegeti.

— Gáz a villanyszék helyett. Londonból jelentik: Newyorki jelentés szerint Arizonában gázkivégzést vezettek be a halálbüntetés végrehajtására az eddig használatban volt villamosszék helyett.

— Rotterdam kikötői forgalma. Londonból jelentik: Áruforgalom tekintetében Rotterdam kikötője áll első helyen a kontinensen. A hajórakományok össz-súlya 8,8 millió tonna volt, szemben a hamburgi kikötő 5,6 és az antwerpeni 4,85 millió tonna rakományával.

— Nemzetközi Gyarmatkiállítás tartamára, a román utlevél Francia vizumát 35 leire szállították le, abban az esetben, ha az tartózkodás nem haladja meg az 1 hónapot.

Augusztus 9-én nagyszabású nyári mulatságot rendez a Haggibbor

Atraktív napot nyújt a Haggibbor a kolozsvári közönségnek

Cluj-Kolozsvár, július 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsvár zsidóságának népszerű sportegylete, a Haggibbor augusztus hónapban ismét nagy szabású mulatsággal fog kedveskedni közönségének. A Haggibbor életében már tradícióvá vált, hogy minden évben nagyszabású nyári mulatsággal tegye változatosabbá a nyári szezont. Ez alkalommal is, tehetséges rendezőgárdáját mozgósítva, olyan nagyszerűnek ígérkező nyári mulatságot készít elő a Haggibbor, mely méreteiben a nyári szezon összes hasonló atraktív felülmúlja. A mulatságot augusztus 9-én tartják meg és az a kora délutáni órák-

tól kezdve, másnap reggelig fog eltar-tani.

A nap mutatószámjai sem lesznek mindennapiak. Délután gyermekszin-pad és gyermekszépségszerző képezi a műsort. Este világvárosi, atraktív műsorban gyönyörködhetünk. A tánc-hoz elsősorban dzsessz zenekar szolgál-tatja a zenét és a látványos, mulattató atraktívokban most éppen úgy nem lesz hiány, mint a Haggibbor régi mulat-ságain. A közönség figyelmét már elő-re felhívjuk erre a Haggibbor mulat-ságra, melynek szenzációs műsorát egyik legközelebbi számunkban közöl-jük.

— Chilében akar kolonizálni Thaler volt osztrák földművelésügyi miniszter. Bécsből jelentik: Thaler volt osztrák földművelésügyi miniszter, aki osztrák ki-vándorló parasztokat vezetett a tengeren-tulra, a kormány elé akarja terjeszteni kolonizációs tervét, amelyben Chile déli részét ajánlja az osztrák munkanélküliek-nek kivándorlási célpontul, mert szerinte sem Uruguay, sem Paraguay nem alkal-masak most a letelepedésre.

— Amerikában nem kobozzák el többet Boccacio Dekameronját. Londonból jelentik: A newyorki fővármivatal klasszikus műnek ismerte el Boccacio Dekameronját. A mű példányait a jövőben nem fogják el-kobozni.

— Sevillában helyreállt a rend, Madrid-ból jelentik: A beérkezett jelentések sze-rint Sevillában a nyugalom most már tel-jes. A sztrájk színöbén van. Remélik, hogy a kormány a közel napokban ha-tályon kívül helyezi az ostromállapotra vonatkozó rendeletet.

— Kanada vissza akarja vásárolni Labradort. Londonból jelentik: Kanada és Ujfundland között tárgyalások vannak folyamatban Labradornak Kanada részére történő visszavásárlása iránt. A kanadai kincstár esk abban az esetben hajlandó kölcsönrel segítségre sietne a vásárlásba került Ujfundlandnak, ha ez visszaadja Labradort.

— Eltűnt a felfüggesztett közkutatás-ügyi vezérigazgató dosierje. Bukarestből jelentik: Mint ismeretes, Petre Ghitescu-nak, a közkutatásügyi minisztérium fel-függesztett vezérigazgatójának fegyelmi ügyében eltűnt az iratdosier. A miniszté-rium az ügyészséghez fordult, amely meg-indította a nyomozást és házkutatást ren-delt el Ghitescu lakásán. A házkutatást meg is tartották, az iratoknak azonban nem jutottak a nyomára. A vizsgálat folyik.

— A száműzött spanyol király fiai le-mondottak legkisebb öccsük javára a trónról. Londonból jelentik: A Daily Express madridi távirata szerint a fran-ciászói Fontainebleauban a napokban a spanyol Bourbonok családi tanácsot tar-tottak, amelyen Alfonz menekült spanyol király és idősebb fiai lemondottak a spanyolországi trónról, illetve az örökös jogáról Alfonz legkisebb fia javára. A lap közli, hogy a családi tanács után Alfonz Párizson át elutazott Londonba.

BEFÖZÉSHEZ CELOFAN, PERGA-MENT, ZSINEG legolcsóbb Lepage-nál Kvár. Tegyen próbát.

— Megnyitotta a német hadirokkantak első művészkiállítását. Berlinből jelentik: A hadirokkantak első művészeti és iparmű-vészeti kiállítását megnyitott. Számosan gyönyörű munkákkal szerepelnek a kiállí-táson, melynek jövedelme a rokkantaké.

— Kirándulás Szovátára. A Magánalkal-mazottak vasárnap, augusztus 2-án Szová-tára kirándulást rendeznek. Autobusz-költség 185 lej. Indulás vasárnap reggel 3 órakor az Unió ucca 21. elől. Vendégeket szívesen látunk. Jelentkezni lehet Czígler Lajosnál (Szabó Jenő-cég), vagy a szer-vezet irodájában (Unió ucca 21. szám.)

— Ellenőrző látogatás a Zsidó Árvagon-dozó tihucái nyaralótélpén. Vasárnap, e hó 26-án az Erdélyi Zsidó Árvagon-dozó vezetőségének megbízásából Tihucára utaz-tak a nyaralás ellenőrzésére dr. Leitner Fülöp tanársegéd, a nyaralattási bizottság elnöke és Schwarcz Miksa az Árvagon-dozó főtitkára. A bizottság egy napi tar-tózkodása alatt meggyőződhetett arról, hogy a gyermekeknek milyen nagy mér-tékben vált javára az ideai nyaralás. Szinte öröm volt nézni a még négy héttel ezelőtt vézna beteg kis városi csemeték-hogyan lettek szemmel láthatóan piros pozsgás, derült arcú erős gyermekek. Valamennyien az ottlevő 120 nyaraló kö-zül átlag 3—4 kilót híztak, a gyermekek a szónak teljes értelmében lelkiileg és testi-leg megerősödve térnek vissza a tihucái nyaralásból. Az időjárás a négy hét alatt a legkedvezőbb volt, ugyszintén a gyer-mekeknek egészségi állapota is teljesen ki-elégítő. A bizottság örömmel állapíthatta meg a nyaraló telep személyzetének precíz munkáját, névszerint Rosenstein Lili tanárnő, Mózes Kornelia mint orvosnő, Sajovitz Albert felügyelő és özv. Stern Józsefné gazdasági intéző, példás tevék-szségét, akik együtt és külön is hozzá-járultak ahhoz, hogy a nyaralattás első turnusa ilyen sikerült lett. Itt említjük meg, hogy ma 29-én indult el Tihucára egy újabb csoport nyaraló, mely ismét négy hétig fog a telepen maradni.

— A jövő tavasszal megindul az óceán fölött a rendes személyforgalom. London-ból jelentik: Az amerikai, francia és an-gol légi forgalmi társaságok szeptember elején Londonban értekezletet tartanak, amelyen meg akarják tárgyalni a ren-dszeres óceánrepülőforgalom problémáit. A lapok információi szerint már a jövő ta-vasszal meg akarják kezdeni nagy ameri-kai utasszállító gépeken a rendszeres légi forgalmat az óceánon át. Az amerikai gé-pek 40 utas szállítására alkalmasak és le-szállás nélkül megtehetnek 2000 tengeri mérföldet is.

NAPROL-NAPRA

Az angol királyi pár a szokásos kerti ünnepség megtartásával zárta be az ideai londoni szezont. Az ünnepséget a Buckingham-palota kertjében tartották meg s azon több mint tízezer meghívott vett részt.

Szent Éliás napján Jeruzsálemben a görögkatolikusok és a maroniták között véres összeütközésre került sor, amelynek során egy maronitát megöltek.

Pikáns szenzációja van Bécsnek, Breitennek, Bécs pénzügyi diktátorának, aki állandóan a takarékoságot prédikálja, a feleségét Abbáziában divatkirálynővé választották. A pénzügyi diktátor felesége tehát aligha tartja be a férje takarékosági programját.

Steierországban több helyen gyermek-paralízis esete lépett fel, amely különösen a 3—5 éves gyermekek közt szedi áldozatait, de egy felnőtt is meghalt gyermek-paralízisban.

Olaszországban a Némi tóban, ahonnan már több, a római császárság korában elsüllyedt luxushajót hoztak felszínre, a mostani alacsony vízállás mellett újabb értékes római korból való leletekre bukkan-tak.

A revali katonai törvényszék udvarán egy rablóbanda négy halálraítelt tagját ki végezték. A banda többi elfogott tagja sulyos börtönbüntetést kapott.

Klagenfurtban az ottani sörgyár igaz-gatója most ünnepelte ezüstlakodalomát. Az ünnepelt család fő villája kertjében a legnagyobb lányával táncolt és közben szélütés érte, úgy, hogy holtan rogyott a földre leánya karjaiból.

A belga fővárosban németek, franciák, olaszok és belgák részvételével nitrogén-konferencia ülésezik. Az értekezlet feladata volt a termelés és a kivitel szabá-lyozása. Ha európai egyezmény létre fog jönni, azonnal megkezdik Chilivel a tárgyalásokat, hogy a délamerikai állam termelő-érdekeltségei is csatlakozzanak a megállapodásokhoz.

A munkanélküliek száma a világon Ázsia és Afrika munkanélkülijeinek figyelmen kívül hagyásával 16—20 millió-ra tehető. Ennek a számnak 70—75 szá-zaléka az Észak-Amerikai Egyesült Álla-mokra, Németországra és Angliára esik.

Az Egyesült Államok ipara és kereske-delmének túlnyomóan nagy része 200 nagy vállalat irányítása alatt áll, amelyeknek tőkeereje megközelíti a 70 milliárd dol-lárt. Ezeket a nagyvállalatokat kétezer igazgató vezeti. Több londoni gazdasági lap e hír kapcsán megállapítja, hogy az egyéni vállalkozás lassan egyre szűkebb keretek közé szorul Amerikában.

— Öt férfi és egy gyermek esett áldo-zatául egy amerikai repülőkatasztrófá-nak. Newyorkból jelentik: A Michigan állambeli Carlslake repülőtere felett egyik utasszállító repülőgép szárnya levált s a gép lezuhant, összeesett roncsai közül öt férfitust s egy gyermeket holtan emel-tek ki.

— Dr. Bohatier Leó és Devecseri Emil mérnökök irodáját áthelyezték Piata G. Sion 4.

— Chile lemondott elnöke menekül az országból. Newyorkból jelentik: Ibanez, Chile leköszönt elnöke gépkocsin elhagyta Santiagot. Ugy tudják, hogy az elnöknek az a törekvése, hogy elérje a chilei part-vidéket s valamelyik hadihajón elhagyja az ország területét.

A timişoarei Zsidó Interná-tusban vallásos nevelés-ben részesülnek a benn-lakók

Kolozsvári
Takarékpénztár és Hitelbank
 Részvénytársaság (LUJ, P. Unirii (volt Mátyás kir.-tér) 7.)
 Betéteket előnyös kamat mellett fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza. — Olcsó kölcsönöket nyújt.
 FIÓKJAI: Dej, Diciosanmartin, Alba-Iulia, Targu-Mures, Oradea és Timişoara. (Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Vásárhely, Várad, Temesvár)
Saját tőkéi 145 millió lei
 AFFILIÁLT INTÉZETEI: Torda-aranyosmegyei Takarékpénztár Rt. Turda-Torda Alsófehégyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Aiud-Nagy-nyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Odorheiu-Székelyudvarhelyen Cristur-Szt.-Keresztur, Szászregenyvidéki Takaré- és Hitel Rt. Reghin-Szászregeny és Népbank Rt. Huedin-Bánffyhad, Szamosújvári Hitelbank Rt. Gherla-Szamosújváron.
Minden bankügyletet a legelőnyösebben végezt!
Áruraktárai a vasut mellett.

Zogu al-bünperét

erényletet akartak a...
 követni a merénylő...
 könnyebb megaka-
 csben, mert a kis ti-
 gái könnyebben tud-
 idegeneket, mint a
 trák főváros rendő-

gy. fivérért vigasztalan
 boszorkányos ügyes-
 ennek üzletét és há-
 kertestvéreknél ezt a
 al és ötlettel teli han-
 dolgozta fel az Ufa-
 n persze Péter is, Pál
 a szerelmesét, a közön-
 dő egyik legmulatságo-
 telivér zenés bohó-

aromán- gyalások

alások jelen stádiumá-
 s van. Az egyik a ma-
 a tűzfára kivetett 50
 mely Romániának ma-
 vittel nagyon meg-
 pedig a romániai élő-
 litásának megengedése
 zédos államokban, ha-
 a is.

s iparkamarák szövet-
 ében tegnap megalap-
 román-magyar kereske-

et C. Osiceanu, a kak-
 elnöke vezette le és
 s bánátsági kisebbségi
 résztvett.

ottság jelentése után
 -magyar kamara első
 bescu Valentin, alel-
 ri szekció vezetője,
 kereskedelménél Se-
 Kolozsvár), a mező-
 pedig D. Burilleanu.
 jelentette, hogy Bu-
 román kamara július
 zani alakulási ülést.
 ének adott kifejezést.
 elvek rövidesen meg-
 önködésüket, fontos
 ölteni a két ország
 ban. A kamara első
 üdvözölte a magyar
 nyit és a budapesti

amellyel ezer méter
 dni. Londonból je-
 nikai laboratórium-
 g készült el, amely-
 ébe lehet aláeresz-

sszavonul a munká-
 k: Edison orvosi
 szavonul eddigi te-
 nem jár be többet
 riumába. A világ-
 és részölt a pi-

HIREK

UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánsági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszeg Ernő, Str. Cobălcescu 54
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Zivataros esők várhatók. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint megélénkülő nyugati szelekkel, hőmérsékletcsökkenés, különösen nyugaton erősebb borulás és zivataros esők várhatók. A hőmérséklet Budapesten ma délben 33 fok Celsiusus.

— Venizelosz görög miniszterelnök Bukarestben találkozik fog György exkirállyal. Bukarestből jelentik: Venizelosz görög miniszterelnök már régebben tervbe vette, hogy Bukarestbe jön barátságos látogatást tenni. Külpolitikai körökből származó hírek szerint a görög miniszterelnök augusztus hónap közepén látogat el a román fővárosba. A látogatásnak az a körülmény ad különösebb fontosságot, hogy Venizelosz minden valószínűség szerint találkozni fog a Bukarestben tartózkodó György száműzött királlyal. A találkozásnak nagy politikai fontosságot tulajdonítanak.

— Németországban sikerült nikotinmentes dohányt termeszteni. Drezdából jelentik: Kevesen tudják, hogy Németországban is van nem is jelentéktelen dohánytermelés. Baden és a Pfalz-vidék a német dohánytermelés központja. A dohánytermesztés tudományos alapon való fejlesztésével a Karlsruhe melletti Forchheimben felállított „Tabakforschungsanstalt“ foglalkozik, igen eredményesen. Ennek az intézetnek most sikerült több éven keresztül folytatott hosszas kísérletezés után teljesen nikotinmentes dohányfajtát termeszteni. A drezdai Középeurópai Intézet által nyert tudósítás szerint a kísérletek több, mint négy évig tartottak és azokat 100 ezernél több növényen folytatták. Megállapítást nyert, hogy a dohánymagvak és a fiatal növények teljesen nikotinmentesek és csak a levelek fokozatos fejlődésével arányosan növekszik a nikotintartalom is. A legfelsőbb, teljesen érett levelek tartalmaznak a legtöbb nikotint. Rendszeres termesztés után sikerült olyan leveleket nyerni, amelyek zöld állapotukban ugyan még tartalmaznak kevés nikotint, a szárítási folyamat során azonban eltűnik a nikotin belőlük. Leglégveseőbb credménye a dohánykutató intézet megfigyeléseinek és kísérleteinek azonban az, hogy a nikotinmentes dohány külsőre és izre semmiben sem különbözik a nikotintartalmu növényről.

— A kolozsvári Jótékony Izraelita Nőegylet és a WIZO augusztus 2-án délután fél 6 órakor a Zajcen-kertben (Monostori ut) táncos foglalt-délutánt rendez, amelyre ezúton hívja meg a közönséget. Külön meghívók nem bocsátatnak ki.

— Magyarországon lesz a legközelebbi cserkész-világjambore. Budapestről jelentik: A legközelebbi cserkész-világjambore 1933 augusztus 1—15. között Magyarországon lesz.

— Újra elsüllyedt egy orosz tengeralattjáró. Londonból jelentik, hogy a szovjet-hajóhad újabb buvárnaszádja süllyedt el. Rövid időn belül ez már a harmadik elsüllyedt orosz tengeralattjáró.

— Nanking és Sanghai között az áradás miatt megszakadt a vasúti összeköttetés. Londonból jelentik: Nanking és Sanghai között az áradás következtében a vasúti összeköttetés megszakadt. A két város forgalmát kizárólag hajóúton bonyolítják le. Az egész tartomány rizstermesztését pusztulás fenyegeti.

— Gáz a villanyszék helyett. Londonból jelentik: Newyorki jelentés szerint Arizonában gázkivégzést vezettek be a halálbüntetés végrehajtására az eddig használatban volt villamosszék helyett.

— Rotterdam kikötői forgalma. Londonból jelentik: Áruforgalom tekintetében Rotterdam kikötője áll első helyen a kontinensen. A hajórakományok össz-súlya 8,8 millió tonna volt, szemben a hamburgi kikötő 5,6 és az antwerpeni 4,85 millió tonna rakományával.

— Nemzetközi Gyarmatkiállítás tartamára, a román utelvelek francia vizumát 35 lejre szállították le, abban az esetben, ha az otartózkodás nem haladja meg az 1 hónapot.

Augusztus 9-én nagyszabású nyári mulatságot rendez a Haggibbor

Atraktív napot nyújt a Haggibbor a kolozsvári közönségnek

Cluj-Kolozsvár, július 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsvár zsidóságának népszerű sportegylete, a Haggibbor augusztus hónapban ismét nagy szabású mulatsággal fog kedveskedni közönségének. A Haggibbor életében már tradícióvá vált, hogy minden évben nagyszabású nyári mulatsággal tegye változatossá a nyári szezont. Ez alkalommal is, tehetséges rendezőgárdáját mozgósítva, olyan nagysikerűnek ígérkező nyári mulatságot készít elő a Haggibbor, mely méreteiben a nyári szezon összes hasonló attrakcióját felülmúlja. A mulatságot augusztus 9-én tartják meg és az a kora délutáni órák-

tól kezdve, másnap reggelig fog eltarítani.

A nap mutatószámjai sem lesznek mindennapiak. Délután gyermekszínpad és gyermekszépségszereplés képezi a műsort. Este világvárosi, atraktív műsorban gyönyörködhetünk. A tánchoz elsősorban dzsessz zenekar szolgálja a zenét és a látványos, mulattató attrakciókban most éppen egy nem lesz hiány, mint a Haggibbor régi mulatságain. A közönség figyelmét már előre felhívjuk erre a Haggibbor mulatságra, melynek szenzációs műsorát egyik legközelebbi számunkban közöljük.

— Chilében akar kolonizálni Thaler volt osztrák földművelésügyi miniszter. Bécsből jelentik: Thaler volt osztrák földművelésügyi miniszter, aki osztrák kivándorló parasztokat vezetett a tengerentútra, a kormány elé akarja terjeszteni kolonizációs tervét, amelyben Chile déli részét ajánlja az osztrák munkanélkülieknek kivándorlási célpontul, mert szerinte sem Uruguay, sem Paraguay nem alkalmasak most a letelepedésre.

— Amerikában nem kobbazzák el többet Boccacio Dekameronját. Londonból jelentik: A newyorki fővámbívalat klasszikus műnek ismerte el Boccacio Dekameronját. A mű példányait a jövőben nem fogják elkobozni.

— Sevillában helyreállt a rend. Madridból jelentik: A beérkezett jelentések szerint Sevillában a nyugalom most már teljes. A sztrájk szűnőben van. Remélik, hogy a kormányzó a közel napokban hatályon kívül helyezi az ostromállapotra vonatkozó rendeletet.

— Kanada vissza akarja vásárolni Labradort. Londonból jelentik: Kanada és Újfundland között tárgyalások vannak folyamatban Labradornak Kanada részére történő visszavásárlása iránt. A kanadai kincstár esk abban az esetben hajlandó kölcsönrel segítségre sietne a vásárlás kerület Újfundlandnak, ha ez visszaadja Labradort.

— Eltűnt a felfüggesztett közoktatásügyi vezérigazgató dosierje. Bukarestből jelentik: Mint ismeretes, Petre Ghitescunak a közoktatásügyi minisztérium felfüggesztett vezérigazgatójának fegyelmi ügyében eltűnt az iratdosier. A minisztérium az ügyészséghez fordult, amely megindította a nyomozást és házkutatást rendelt el Ghitescu lakásán. A házkutatást meg is tartották, az iratoknak azonban nem jutottak a nyomára. A vizsgálat folyik.

— A száműzött spanyol király fiai lemondottak legkisebb öccsük javára a trónról. Londonból jelentik: A Daily Express madridi távirata szerint a franciaországi Fontainebleauban a napokban a spanyol Bourbonok családi tanácsot tartottak, amelyen Alfonz menekült spanyol király és idősebb fiai lemondottak a spanyolországi trónról, illetve az öröklés jogáról Alfonz legkisebb fia javára. A lap közli, hogy a családi tanács után Alfonz Párizson át elutazott Londonba.

BEFŐZÉSHEZ CELOFAN, PERGAMENT, ZSINEG legolcsóbb Lepagenál Kvár. Tegyen próbát.

Kolozsvári

Takarékpénztár és Hitelbank

Részvénytársaság (LUJ, P. Unirii (volt Mátyás kir.-tér) 7.

Betéteket előnyös kamat mellett fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza. — Olcsó kölcsönöket nyújt.

FIÓKJAI: Dej, Diciosanmartin, Alba-Iulia, Targu-Mures, Oradea és Timisoara. (Dés, Dicsősézmárton, Gyulafehérvár, Vásárhely, Várad, Temesvár)

Saját tőkél 145 millió lei

AFFILIÁLT INTÉZETEI: Tordaaranyosmegyei Takarékpénztár Rt. Turda-Torda Alsóféhé egyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Aiud-Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Odorheiu-Szekelyudvarhelyen Cristur-Szt.-Keresztur, Szászregenyvidéki Takarékpénztár Rt. Reghin-Szászregén és Népbank Rt. Huedin-Bánffyhyunyad, Szamosujvári Hitelbank Rt. Gherla-Szamosujváron.

Minden bankügyletet a legelőnyösebben végez! Áruraktárai a vasut mellett.

NAPROL-NAPRA

*

Az angol királyi pár a szokásos kerti ünnepség megtartásával zárta be az idei londoni szezont. Az ünnepséget a Buckingham-palota kertjében tartották meg s azon több mint tizezer meghívott vett részt.

*

Szent Éliás napján Jeruzsálemben a görögkatolikusok és a maroniták között véres összeütközésre került sor, amelyek során egy maronitát megöltek.

*

Pikáns szenzációja van Bécsnek, Breitennek, Bécs pénzügyi diktátorának, aki állandóan a takarékoságot prédikálja, a feleségét Abbáziában divatkirálynővé választották. A pénzügyi diktátor felesége tehát aligha tartja be a férje takarékosági programját.

*

Steierországban több helyen gyermekparalízis esete lépett fel, amely különösen a 3—5 éves gyermekek közt szedi áldozatait, de egy felnőt is meghalt gyermekparalízisban.

*

Olaszországban a Némi tóban, ahonnan már több, a római császárság korában elsüllyedt luxushajót hoztak felszínre, a motani alacsony vizállás mellett újabb értékes római korból való leletekre bukkantak.

*

A revali katonai törvényszék udvarán egy rablóbanda négy halálraítelt tagját ki végezték. A banda többi elfogott tagja súlyos börtönbüntetést kapott.

*

Klagenfurtban az ottani sörgyár igazgatója most ünnepelte ezüstlakodalmát. Az ünnepelt családfo villája kertjében a legnagyobb lányával táncolt és közben szelítést érte, úgy, hogy holtan rogyott a földre leánya karjaiból.

*

A belga fővárosban németek, franciák, olaszok és belgák részvételével nitrogénkonferencia ülésezik. Az értekezlet feladata volt a termelés és a kivitel szabályozása. Ha európai egyezmény létre fog jönni, azonnal megkezdik Chilire a tárgyalásokat, hogy a délamerikai állam termelő-érdekeltségei is csatlakozzanak a megállapodásokhoz.

*

A munkanélküliek száma a világon Ázsia és Afrika munkanélkülieinek figyelmen kívül hagyásával 16—20 millióra tehető. Ennek a számnak 70—75 százaléka az Észak-Amerikai Egyesült Államokra, Németországra és Angliára esik.

*

Az Egyesült Államok ipara és kereskedelmének túlnyomóan nagy része 200 nagy vállalat irányítása alatt áll, amelyeknek tőkeereje megközelíti a 70 milliárd dollárt. Ezeket a nagyvállalatokat kétezer igazgató vezeti. Több londoni gazdasági lap e hír kapcsán megállapítja, hogy az egyéni vállalkozás lassan egyre szűkebb keretek közé szorul Amerikában.

— Öt férfi és egy gyermek esett áldozatul egy amerikai repülőkatasztrófának. Newyorkból jelentik: A Michigan állambeli Carlslake repülőtere felett egyik utasszállító repülőgépet szárnya levált s a gép lezuhant, összeesett roncsai közül öt férfitust s egy gyermeket holtan emeltek ki.

— Dr. Bohatier Leó és Devecseri Emil mérnökök irodáját áthelyezték Piata G. Sion 4.

— Chile lemondott elnöke menekül az országból. Newyorkból jelentik: Ibáñez, Chile leköszönt elnöke gépkocsin elhagyta Santiagot. Ugy tudják, hogy az elnöknek az a törekvése, hogy elérje a chilei partvidéket s valamelyik hadihajón elhagyja az ország területét.

A timisoarai Zsidó Internátusban vallásos nevelésben részesülnek a bennlakók

Zogu alperét

hének

et akartak a ni a merénylő nyebb megakamert a kis tiönynebben tudonket, mint a főváros rendőr-

erét vizsgáltak rkányos ügyes-üzletét és hávéreknek ezt a tlettel teli hanta fel az Ufa-za Péter is. Pál lmesét, a közön-ék legmulatságó-ér zenés bohó-

ezdi vetíteni a

omán-alások

jelen stádiumá-
Az egyik a ma-
fára kivett 50
Romániának ma-
el nagyon meg-
a romániai élő-
ak megengedése
államokban, ha-

kamarák szövet-
tegnap megal-
magyar kereske-

Osiceanu, a ka-
vezette le és
sági kisebbségi
ett.

jelentése után
ar kamara első
Valentin, alel-
ekció vezetője,
kedelminél Sa-
svár), a mező-
D. Burilcanu.
ette, hogy Bu-
kamara július
alakuló ülését.
adott kifejezést,
rövidesen meg-
ésüket, fontos
a két ország
A kamara első
zölte a magyar
és a budapesti

lyel ezer méter
Londonból je-
laboratórium-
szült el, amely-
lehet aláeresz-

onul a munká-
Edison orvosi
onul eddigi te-
jár be többet
ába. A világ-
szolgált a pi-

KELETBEN

SPORT

Készülnek a kolozsvári csapatok a Pro-Vercelli meccsre

Cluj-Kolozsvár, július 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az augusztus 15-én Kolozsvárra érkező olasz csapat, a Pro-Vercelli játéka elé óriási érdeklődéssel tekint a sportvilág. A nyolcszoros olasz bajnokcsapat, mely a legutóbbi években kissé vesztett formájából, most, a kolozsvári származású trénernek, Nagy Jósának irányítása mellett ismét régi, nagy formájában tűndököl és néhány héttel ezelőtt egy nagyszabású összecsapás keretében győzött a bajnokság harmadik helyén álló Bologna FC fölött. Az olasz csapat most van abban a fejlődési stádiumban, amikor ismét vezetőszerphez juthat az olasz bajnokságokon.

Ezért van különös érdekessége ennek a látogatásnak. A kolozsvári közönségnek először lesz alkalma a rettegett olasz iskolában gyönyörködni. Fokozza a meccs érdekességét, hogy a csapattal Kolozsvárra érkezik Nagy József is, akire a kolozsvári sportemberek mindig nagy szeretettel emlékeznek vissza.

Az olasz profi ellenfelei, mint már közöltük, a Románia és a Haggibbor lesznek. Különös érdeklődésre a Haggibbor mérkőzés tarthat számot. A fejlődésnek indult zsidó csapat most teljesen újszervezett csatársorral várja a meginduló futballszézőt, mert sikerült olyan erővel felrészíteni eddig erélytelennek és akcióképtelennek bizonyult csatársorát, hogy valószínűleg a régi Haggibbor napokra emlékeztető futballt fog a jövőben nyújtani. A csapat szorgalmas tréninggel játssza össze magát és vidéki, tréningmeccseken igyekszik megtartani meccsrutinját.

Győztek a kolozsvári uszók Bukarestben. Bukarestből jelentik: A kolozsvári uszógárda nehéz küzdelem után 48:40 pontarányban győzött Bukarest fölött és ezzel megnyerte a Strand-kupát. A kolozsvári uszók sikerének csak örülni tudunk, de nem hallgathatjuk el, hogy az uszószakosztály sajnálatosan elhanyagolja a munkát. E pillanatban az a helyzet, hogy az uszószakosztályban diktatórikus hajlamok érvényesülnek, amelyek mellett az egyes klubok érdekei bizonyos szempontokkal szemben háttérbe szorulnak. A kolozsvári uszók bukaresti győzelmé fényesebb is lehetett volna, ha az uszószakosztály nem a „liebling” egyesületnek tartotta volna fel a csapat összevágatásának jogát.

A verseny részletes eredményei a következők:

200 m. mellúszás. 1. Hérjescu B. 3 p. 22.8 mp., 2. Wedel B., 3. Fejér Kolozsvár.

3x100 m-es vegyesstafféta. 1. Bukarest A. csapata 4 p. 27 mp., 2. Bukarest B., 3. Kolozsvár A. csapata.

100 m-es hátúszás. 1. Lykiardopol Bukarest 1 p. 33.8 mp., 2. Fejér Kolozsvár 3. Vogel Bukarest.

800 m. 1. Horacek Kolozsvár 13 p. 28.8 mp., 2. Florescu Bukarest, 3. Ziegler Kolozsvár.

1500 m. 1. Horacek Kolozsvár 27 p. 09 mp., 2. Florescu B., 3. Papazolo B.

Mügrás. 1. Hankó Kolozsvár 86.5 p., Krack Bukarest 73 pont, 3. Török Kolozsvár 76 p.

100 m-es gyors. 1. Horacek Kolozsvár 1 p. 15.4 mp., 2. Pasca Kolozsvár 1 perc 16.8 mp., 3. Bals B.

400 m-es gyors. 1. Horacek Kolozsvár 1 perc 22 mp., 2. Ziegler Kolozsvár, 3. Florescu Bukarest.

4x100 m-es gyorsstafféta. 1. Kolozsvár A. csapata (Pasca—Orosz—Ziegler—Horacek), 2. Bukarest A., 3. Bukarest B.

Vízilabda. Kolozsvár—Bukarest 4:0 (1:0) A kolozsvári csapat Constantinescu, Ziegler, Horacek, Giurgiu, Boitor Orosz, Bilkei összeállításban biztos győzelmet aratott Orosz (2), Giurgiu és Boitor góljaival.

Befejeződött a bécsi munkásolimpiász.

Bécsből jelentik: A munkásolimpiász tegnap 60.000 főnyi közönség jelenlétében befejezést nyert. A kézilabda döntőjében Ausztria győzött Németország ellen 10:9 arányban, de a labdarugótorna döntőjét is az osztrák csapat nyerte meg a német együttesel szemben, melyet 3:2 arányban győzött le. A vízilabda döntője ismét osztrák győzelmet hozott. Ausztria csapata 10:3-ra verte a német válogatottat.

Uzás. 100 m-es gyors. 1. Havlik osztrák 1 p. 06 mp. 200 m-es mell. 1. Pabnanen finn 2 p. 57.6 mp.

A Hakoah lengyelországi turája. Pagon—Hakoah Bécs 1:0, Hakoah—Hasmonea 9:2. A nagyklasszisu bécsi zsidó csapatnak lengyel turáján ez az első veresége, amelyet a második napon imponáló győzelem korrigált ki.

Kamarahangverseny. 16: Előadás a tuberkulózisról. 17: Gordonkaszámok. 17.40: Nagy Márton novellái. 18.10: Citerahangverseny. 19: Cselényi József magyar nótákat énekel cigányzene mellett. 20: A hangversenyzenekar hangversenye után cigányzene.

Bécs. 20: Operaközvetítés. 22.50: Táncczene. Berlin. 18.40: Népekkar. 22.30: Táncczene.

KÖZGAZDASÁG

Az új petróleumtörvény 3 lejjel emeli a benzin és olajneműek adóját

Megdrágul a benzin és a gápolaj, de változatlan marad a petróleum

Cluj-Kolozsvár, július 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Megírta az Uj Kelet, hogy a régi királyságban a benzinárak váratlanul 3 lejjel emelkedtek fel. Az árak emelkedésének oka, hogy a Iorga-kormány az állam jövedelmeinek fokozása céljából jelentékeny fel-emelte a petróleum és a petróleumtermékek adóját. Ennél az adóemeléssel pedig éppen egy a román kormányoknak megszokott, egyoldalú koncepciója érvényesült, mint az eddig érvénybe léptetett összes gazdaságpolitikai törvényeknél. A terheket a városi lakosság vállaira tölta, amiről elsősorban az mutat rá, hogy míg a petróleum adóját kilonként csak 50 banival emelte fel, addig a benzin és olajneműek adóját 3—3 lejjel drágította meg.

Igy a falusi lakosságot a petróleum minimális drágulásával alig éri teherviselés. Annál inkább azonban a nagyipari és autógyártókat, amelyek horribilisan megdrágított benzin és olaj áruval lesznek kénytelenek ellátni magukat, üzemek fenntartására. A benzinnek eddigi 6 lejes adóját 9 lejre, az olajneműekét 5 lejről 8 lejre tölta föl a kormány. Ilyen körülmények között a most megjelenő új törvény következtében a már 10 lejre leszállt benzin

ára 13 lejre fog emelkedni és hasonló az olajneműek árában is az emelkedési arány.

Említésre méltó, hogy a benzin ára a 9 lejes adóval együtt és jelentékenyebben olcsóbb, mint egy-két évvel ezelőtt, amikor 16—17 lej körül mozgott az árak, lényegesen alacsonyabbak voltak. Ennek a magyarázata az, hogy a nagy petróleumkartell megbomlott és az egyes vállalatok között megindult szabad verseny megindította az árak olcsóbbodását. Jellemző, hogy most, amikor az adó 9 lej, mégis 13 lejes árban tudják forgalombahozni a benzint. A háromnégy lejes kilonkénti különbözetet annakidején így a kartell vágta zsebre.

Érdekeltszakkörökben a benzin árak drágítása általános elkeseredést kelt, mert az amugyis teljesen megcsappant vételkedv további csökkenése várható az áremelésből. Különösen az autógyártókat érinti súlyosan az áremelés, mert a mai viszonyok között ők árakat emelni nem tudják és így az áremelés a cégek terhére esik. A nagyiparban az olajárak emelkedése jelentős megterheléseket és ez előreláthatólag újabb léptései folyamatát fog megindítani.

Színház—Művészet

Steinhardt Gézáék és Weygand Tibor Kolozsvárt. Nagy szenzációt hirdet a Magyar Színház. A jövő hét keddjén, szerdáján és csütörtökjén a népszerű Steinhardt Géza látogat el hozánk teljes társulatával és Weygand Tiborral, a legjobb rádió-énekesrel. Az év legmulatságosabb bohózatai, tréfái, kupléi és dalaí szerepelnek a vendégek játékrendjén, akik két, teljesen különböző műsossal jönnek el hozzánk.

Szinkór-Mozgó műsora

Szerda: A sors rabjai. (Ma utoljára! Egy fiatal leány megrázó története az amerikai utonállók, csavargók és koldusok világában. Előtte: Micki Maus és hangos hirodó. Helyárak: 10 és 20 lej.)

Csütörtök: Az ikerférj. (Az Ufa első hangos filmbohózat, nagy nemzetközi sláger. Johannes Riemann, Halmay Tibor, Maria Paudler fellépésével. Az esztendő egyik legnagyobb sikerű zenés, énekes sláger. Uj Micki Maus és új hangos hirodó. A Szinkór Mozgó új hangos berendezésének bemutatója. Helyárak: 10 és 20 lej.)

Péntek: Az ikerférj.

Szombat: Az ikerférj.

Szombat este 11: Vetélytársak. (Die Rivalen). A nagyváradi munkásműkedvelők vendéglátása, Imre Sándor vezetésével, a kolozsvári munkásdalárdák fellépésével.

Vasárnap d. e. 10: Volpone (Vagy a pénz komédiája). A nagyváradi munkásműkedvelők vendéglátása, a kolozsvári munkásdalárdák fellépésével.

Vasárnap d. u. 5, 7, 9: Az ikerférj. Kedd, szerda, csütörtök: Steinhardt Géza teljes társulata és Weygand Tibor vendéglátása.

CORSO-MOZGÓ műsora

Szerda 5, 7, 9 órákor: Viking. Történelmi film. Wagner-zene kísérettel. Műsor előtt hangos koncert.

Csütörtök 5, 7, 9 órákor: Viking. Történelmi film. Wagner-zene kísérettel. Műsor előtt hangos koncert.

RADIO MŰSOR

IDŐ: KÖZEP-EURÓPAI

Szerda, július 29.

Bukarest. 12: Grammfón. 17: Könnyű és román zene. 18.10: Modzozenekar. 19.20: Áriaest. 19.40: Grammfón. — 20: Fuvolajáték. 20.45: Zongoraverseny. — 21.15: Hegedűhangverseny.

Budapest. 9.15: Rendőrzenekar. 12.05: Szalónzenekar. 17: Molnár Endre novellái. 17.30: Grammfón. 18.30: Fővárosi zenekar. 19.45: Békeffy—Karinthy-est. 21.15: Cigányzenekar. 23.30: Somogyi Gyula francia előadása: Magyarország szerepe az egyetemes kultúra kialakulásában. 23.45: Szalónzenekar.

Bécs. 19.50: Hegedűverseny. — 21.10: Táncczene.

Berlin. 21: Schumann-est. — 23: Táncczene.

Kattowic. 20.30: Hangverseny. 22.30: Táncczene.

Csütörtök, július 30.

Bukarest. 12: Grammfón. 17: Könnyű és román zene. 18.10: Dinicu-zenekar. — 19.20: Grammfón. 20.45: Pesliu tenorista dalestje. 21.15: Táncczene. Budapest. 9.15: Szalónzenekar. 12.05:

Apróhirdetések

Két egymásbanyiló szoba, mindkettő külön bejáratú, földszinten. ügyvédi irodának, orvosi rendelőnek kiválóan alkalmas, központban azonnal kiadó. Ugyanott nagy világos szuterin kiadó. Értekezni: „Libro” kölesönkönyvtárban Uniu ueca 6.

Gyermekkoszt. bicikli, nyugdíjgyűjtéshez alkalmas Corso Bazárban vásárolhat. Árjegyzék kívánatra ingyen. Gyermekkoszt. 425 lejtől kezdve

Budapestben végzett tenorhang. 28 éves, nős kántor haladó hitközségnél helyettes főkantori, valamint szükség esetén titkári állást is vállal. Főünnepekre muszaf előimádkozásra ajánkozik. Megkereséseket Uj Kelet, Friednek Timisoara, Bul. Carol 28. kérünk.

Gyógyszerészasszisztens, ur vagy hölgy, 150—200.000 lej készpénzzel azonnal tartósan elhelyezkedhetik. Ajánlatok „Tartós elhelyezkedés” jellegre ABC hírlap-irodába Timisoara.

Konkurrenciamentes speciális iparvállalat agilis társat keres. Cim a kiadóban.

Két urilánykát teljes ellátásra elfogad K. Hirsch Margit, Egyetem u. 3.

Száraz szuterin raktárhelyiségek, köztük 100 négyzetméteres, azonnal kiadók. Bővebbet: Iroda, v. Timár ueca 1. sz.

Főtéren egy vagy két elegánsan butorozott uecai szoba, fürdőszobahasználat, kiadó. Cim a kiadóban.

Szép magas, száraz, világos szuterin-helyiségek kiadók. Ugyanott magas földszinti szép szoba üresen, esetleg butorozva kiadó. Hosszu u. 19.

Árleszállítás zsidó könyvekben

Ganz Abrahamné: Kóser szakácskönyv 190 lej
Heber-Roman Stengel-féle ABC 22 lej
Hittan Hármaskönyv dr. Zsengeri L. II. 70 lej
Szentírás család és iskola részére
Dr. Frenkel kiadása 4 nagy köt. 700 lej
Magyar Ceno Ureno, nők részére, jargonból átdolgozva 300 lej

A zsidónó költemei, a budapesti Maehsike Hadasz kiadása, magyar v. német 40 lej
Mirjám. Dr. Kiss Arnold magyar vagy német, vászonkötésben 140, valódi bőr 450 lej

Női mennyasszony imakönyv. Dr. Hevesi, vászonkötésben 140, valódi bőr 450 lej

Imakönyv. Dr. Sax, német fordítás, vászon 140, valódi bőrben 450 lej

A Thóra 5 könyve, Haftori és szombati ima vászonkötés. Dr. Bernstein 5 kötet magyar fordítással 450 lej

A Thóra 5 könyve német fordítással Rashi pontirozva, kommentárral, 5 kötet 650 lej

Thilim zsolttárok magyar fordítás 120 lej
Thilim zsolttárok német fordítás 80 lej

Bármítve gyermek Talesz, föl-szerelve bortnival 250 lejtől

Férfi gypjui finom Talesz ezüst v. aranydrézzel felszerelve 400 lejtől

Selyem Talesz fél vagy egész, arany bortnival felszerelve 400 lejtől

Kapható:

Anton Raschewicz, Cluj
Zsidó könyvkereskedésben (Saját ház)
Alapítva 1898.

XIV. ÉVF.
Cluj—Kolozsvár
július 30
5691 É

Az Uj Kelet az éjszakai és bántási zsinap

Ökkekink után forrás megjelölés

Kéziratokat nem megörzésükre

Jorga nacion

Ejnye, ejnye, professor mondot csupán a fülünk, fel egy ujságíró sőséges nacional átfogja és ez nagy

Az ember azt hívsező szocialista illyik szónokának

De nem! Aki ez Jorga professor, elnöke. Sőt mon

„Hiszem, hogy idoldani a gazdasá megoldás útjában ság”. Vagy ragad

„Az állam mai s változtatni. Nem a lélek nélküli ge nem élő szervezet

Minden demokihaladó szellemü

nül tapsra verődívó, professor ur

nők ur! Büszkék az előkelő Manche

jain ilyen bátor a lábzan vergődő

ségére és megmutás egyedül helye

rozott uecai szoba, fürdőszobahasználat, kiadó. Cim a kiadóban.

Szép magas, száraz, világos szuterin-helyiségek kiadók. Ugyanott magas földszinti szép szoba üresen, esetleg butorozva kiadó. Hosszu u. 19.

Alkalmos volna les módban kell m a mondatot, mert kalmas . . . Érté

ez a nyilatkozat, mögötte, ha az, a az élet valóságába

azonban hatalmas és valóság között.

és szembeötlő, hó zat inkább szemf

niának hat, mint Jorga miniszter

jainak kuforrásá halizmuban, a n

átja. Feltételezzü fesszor Romániát

mint lelkileg Euro suk hát, mit tett

nak első három hó alább itt, zárkebb

Európának ezen Ellismerjük, hárón

dó idő egy kórma galosításához, de

hogy e program kidomborodjanak.

rom hónapos korr zeltitő adott neki

nyegéről és tende vidsége ellenére e

ez a kormány ahhassunk róla, an markodottság és

esnének. Mindenekelőtt o mentet. A parlam

bárt sorából kerí mó részt Jorga sz

parlament tel Hogy ez a képmás nem a mi dolgunk

professor a felel mentről ma már

hogy tagjainak tő szelsőséges nac